

ارائه الگوی گزینش و جذب نیروی انسانی در سازمان بسیج بر اساس رهنمودهای رهبران انقلاب اسلامی

داوود امینی قشلاقی^۱

محمد حسن باقری^۲

حمید پناهی^{۳*}

چکیده

هدف: ارائه الگوی پارادایمی برای تبیین راهبردهای گزینش و جذب نیرو در سازمان بسیج بر مبنای سه مؤلفه دکتربین، سیاست و هدف مستخرجه از مکاتب فکری ذو فلسفی حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) بر مبنای انطباق نظریات و منویات امامین با گفتمان ولایت فقیه.

روش‌شناسی پژوهش: این تحقیق به روش تحلیل محتوا و بر اساس نظریه داده بنیاد گفتمان ولایت فقیه در الگوهای تأمین نیروی انسانی در سازمان بسیج را در محیط نرم‌افزار MAXQDA مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و با استخراج مفاهیم و مقوله‌ها تبیین و الگوی راهبردی بر مبنای سه سطح اهداف، دکتربین و سیاست‌ها ارائه می‌نماید.

یافته‌ها: راهبرد تأمین و جذب نیروی انسانی کارآمد بر مبنای؛ تعریف الگوهای جذب بر مبنای تحولات سیاسی و امنیتی در کشور و منطقه، لزوم جذب نیرو از تمام اقشار در سازمان بسیج، جذب نیروهای متخصص در تمام حوزه‌های علمی، عدم اعمال محدودیت‌های قومی، جغرافیایی، مذهبی در فرایند تأمین نیرو در بسیج، لزوم ملاحظه عوامل تخریب‌گر در فرایند جذب نیروی بسیجی، تعریف ملاحظات رفتاری، اخلاقی، انضباطی، اعتقادی، انقلابی در تأمین نیروی انسانی از بین بسیجیان در سایر نیروهای مسلح است.

نتیجه‌گیری: الگوی استخراج شده از تجزیه و تحلیل مدل پارادایمی مؤید آن است که؛ شاخص‌های تعریف شده از یک بسیجی بر مبنای گفتمان ولایت فقیه در تبیین راهبردهای کلان تأمین نیروی انسانی سازمان بسیج، برآیندی از ویژگیهای شخصیتی، اعتقادی، علمی، سازمانی، نظامی، فرهنگی، انقلابی شخص بسیجی است.

کلیدواژه‌ها: مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی)، حضرت امام خمینی(ره)، الگوی راهبردی، نیروی انسانی، سازمان بسیج، تأمین نیروی انسانی

Email: davoodamini1357@gmail.com

۱- استادیار گروه جغرافیای دانشگاه افسری امام علی(ع)

Email: h_baghery@yahoo.com

۲- دانشیار گروه مدیریت راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی

Email: hamidpana@gmail.com

۳- استادیار گروه جغرافیای دانشگاه علوم انتظامی امین

(نویسنده مسئول)

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۷/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۰۸

مقدمه

هر سازمانی تلاش می‌کند بر مبنای ماهیت، رسالت، وظایف و مأموریت‌های سازمانی اقدام به تعریف معیارها، شاخص‌ها، الگوها و راهبردهایی برای جذب نیروی انسانی مورد نیاز خود نماید. بهینه بودن راهبردها می‌تواند منجر به جذب شایسته‌ترین عناصر و نیروها در سازمان شده و در نهایت موجب رشد، ارتقاء و تعالی آن گردد. کمیت نیروی انسانی سازمان‌ها بر اساس گستردگی، حجم کار، ماهیت و تنوع مأموریت‌ها، سختی کار، نوع خروجی تعیین می‌شود. بنابراین متناسب بودن تعداد کارکنان با مأموریت‌های سازمانی یکی از شروط پویایی و تحول در آن سازمان به حساب می‌آید.

نیروی انسانی سازمان‌ها نقش کانون تفکر، خلاقیت، ابتکار، نوآوری و تحول را بازی می‌کند. در طول چهل سال گذشته تأمین نیروی انسانی در سازمان بسیج بر مبنای هدف‌گذاری‌های کلان، دکترین نظامی و امنیتی و سیاست‌های داخلی و بین‌المللی صورت می‌پذیرفته است. از آنجایی که بسیج محصول انقلاب اسلامی است، در تبیین راهبردهای گزینش جذب نیرو در این سازمان تأثیرگذار لازم است از مکاتب فلسفی سازگار و منطبق با فرهنگ اسلامی و انقلابی استفاده کرد.

شکل‌گیری بسیج از دیدگاه ماهیت‌شناسی و معرفت‌شناسی متأثر از رویکرد انقلابی حضرت امام خمینی(ره) مبتنی بر جهان‌بینی و انسان‌شناسی دینی با محوریت اسلام شیعی بوده است (باقری و همکاران، ۲۰۱۸: ۱۶۰). بر همین اساس تعریف شاخص برای جذب نیرو در سازمان بسیج باید در پرتو پیش‌فرض‌های خاص خود، همراه با تلاش تجربی تکوین یابد. تحقق این امر مهم در سایه تدوین راهبرد بومی برای جذب و تأمین نیروی انسانی در بسیج است. بر همین اساس مطالعه، تفکر، تأمل در متون مکتوب موجود از فرمایشات، تدابیر و فرامین حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) از ضروریات مورد نیاز برای تدوین اصول، مبانی، ارکان و راهبردهای بومی تأمین نیروی انسانی در سازمان بسیج تلقی می‌شود.

امروزه آفتی که در فرآیند جذب نیروی انسانی در سازمان‌های کشور وجود دارد، عدم تبیین الگوها و مدل‌های بومی برآمده از بطن فرهنگ انقلابی کشور و اتکا به اصول معرفت‌شناسی^۱ بر مبنای پارادایم اثبات‌گرایانه^۲ غربی است. عدم کفایت پارادایم اثبات‌گرایی در توضیح رفتار اجتماعی موجب شده تا انتقادات عمده‌ای همچون در نظر نگرفتن بسترهای فرهنگی و تاریخی، نقش ارزش‌ها، جایگاه گرایش‌های دینی و مذهبی، نیات درونی افراد و... بر آن وارد شود. با وجود منابع و متون مکتوب قابل توجهی که از فرمایشات و دیدگاه‌های حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) وجود دارد، برخی از نظریه‌پردازان حوزه مدیریت نیروی انسانی از این منابع غنی غافل شده و با استمداد از نظریه‌های غیربومی و ترجمه شده اقدام به تبیین مدل‌ها و الگوهای مدیریتی بر مبنای اندیشه‌های فلسفی بیگانه می‌نمایند که بیشتر آنها

1. Epistemology
2. Positivism

با فرهنگ اجتماعی کشور منافات دارند. این مسأله موجب بروز و نمود معضلات سازمانی متعددی در ارگان‌های دولتی و غیردولتی گردیده و از عوامل اصلی کاهش بازدهی سازمانی محسوب می‌شوند. در سازمان بسیج مستضعفان به علت تنوع مأموریت‌های سازمانی و گستردگی دامنه شمول فعالیت نیروهای بسیجی برنامه‌ریزی راهبردی برای تأمین نیروهای بسیجی بر مبنای الگوی اسلامی و ایرانی از پیچیدگی‌های خاصی برخوردار است. از طرفی با وجود مجموعه فرمایشات حضرت امام خمینی (ره) در قالب کتب ۲۱ جلدی صحیفه نور و مجموعه فرمایشات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در قالب نرم‌افزار حدیث ولایت که در این مجموعه‌های پر ارزش رهنمودهای فراوانی در محتوای مطالب در خصوص شاخص‌ها و الگوهای نیروهای بسیجی نهفته است، تاکنون مطالعه مدونی جهت استخراج الگوی راهبردی برای تأمین نیروهای بسیجی از منابع مذکور صورت نگرفته است. این مسأله موجب شده گاه‌ها نیروهای بسیجی به علت عدم پایبندی به تعهدات سازمانی، نداشتن تخصص لازم و کارایی ضعیف معضلات سازمانی عدیده‌ای در سازمان بسیج رقم زده‌اند. در همین راستا در تحقیق حاضر تلاش می‌شود با مطالعه دقیق منابع مربوط به فرمایشات حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تحلیل کیفی محتوای مطالب در محیط نرم‌افزار MAXQDA نسبت به استخراج مفاهیم و مقوله‌های جذب و تأمین نیروی انسانی در سازمان بسیج بر مبنای گفتمان ولایت فقیه اقدام شده و به سؤالات زیر پاسخ داده شود:

مفاهیم و مقوله‌های الگوی جذب و تأمین نیروی انسانی در سازمان بسیج بر اساس گفتمان ولایت فقیه کدامند؟

بر اساس مفاهیم و مقوله‌های استخراج شده از طریق تحلیل محتوای گفتمان ولایت، الگوی پارادایمی در سه حوزه اهداف، دکترین و سیاست‌ها برای تأمین نیروی انسانی در سازمان بسیج کدام است؟

پیشینه پژوهش

باقری، فرهادی و پناهی (۲۰۱۸)، در تحقیق خود به روش تحلیل محتوا با هدف ارائه و ترسیم مدل رویکردی تأمین نیروی انسانی در سازمان بسیج را براساس گفتمان حضرت امام خمینی (ره)، نشان دادند که فراهم سازی زمینه‌ها و بسترهای مناسب برای جذب نیرو در سازمان بسیج می‌تواند در تحقق شعار ارتش ۲۰ میلیونی مورد تأکید بنیانگذار کبیر ج.ا.ایران نقش محوری ایفاء نماید لازمه‌ی تحقق این مهم جذب نیروهای بسیجی از همه اقشار جامعه است.

باقری، پورصادق، فرهادی و پناهی (۲۰۱۸)، در تحقیق خود به روش تجزیه و تحلیل کیفی، با هدف ارائه الگوی تأمین نیروی انسانی در بسیج بر اساس گفتمان مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، نشان دادند که راهبرد تأمین و جذب نیروی انسانی کارآمد بر مبنای؛ لزوم جذب نیرو از تمام اقشار در سازمان بسیج، جذب نیروهای متخصص در تمام حوزه‌های علمی، عدم تعریف محدودیت‌های قومی، جغرافیایی، مذهبی در فرایند تأمین نیرو در بسیج، لزوم ملاحظه عوامل تخریب‌گر در فرایند جذب نیروی بسیجی، تعریف

ملاحظات رفتاری، اخلاقی، انضباطی، اعتقادی، انقلابی در تأمین نیروهای بسیجی و انطباق روحيات با گفتمان بسیجی و فرهنگ سازمانی مشخص می‌شود.

جمشیدی و اسلامی (۲۰۱۷)، در تحقیق خود هدف از ایجاد نهاد بسیج ارکان، عناصر و شاخص‌های فرهنگی بسیج در اندیشه امام خمینی(ره) عناصر تفکر بسیجی بر مبنای گفتمان امام خمینی(ره) را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده‌اند. نتایج تحقیق مبتنی بر موارد ذیل است:

- بسیجی سرباز است، اما سرباز راه حق، راه خیر، راه عدالت و فضیلت، لذا هر سربازی نمی‌تواند بسیجی باشد.

- بسیجی در بند حکومت و قدرت نیست.

- بسیج و بسیجی در بند ولای حق و حقیقت است نه در بند ولای فرد.

- فرهنگ بسیجی فرهنگی فطری، انسانی، عقلی و دینی است که عاری از تعصب، جزمیت، انحصار، گروه‌گرایی، خاص‌اندیشی، تعبد بدون عقل و مهم‌تر از همه فرهنگی است اسلامی و جهت‌گیری به‌سوی فطرت، توحید، تعقل، شهادت و ایثار، عدالت‌خواهی، سعادت‌طلبی، کمال‌جویی و در نهایت خداخواهی و طلب جانان است.

عزیزی، علی‌اکبری، ایزدی طامه (۲۰۱۵)، در تحقیق خود به روش کتابخانه‌ای و مطالعه میدانی تجزیه و تحلیل عوامل افزایش و تقویت مشارکت جوانان در بسیج مساجد و برنامه‌ها و فعالیت‌های لازم برای ارتقاء ظرفیت جذب بسیج را در دستور کار قرار داده‌اند. نتایج تحقیق مبتنی بر موارد ذیل است:

• اصلاح روش‌های انتخاب فرماندهان پایگاه‌ها و حوزه‌ها و توجه به شروط مشروعیت و مقبولیت؛

• افزایش توانمندی و مدیریت فرماندهان و شورای پایگاه به شیوه‌های مختلف و حمایت و پشتیبانی از آنها در حمایت برنامه‌ها؛

• استفاده حداکثری و بهینه و به‌موقع از ظرفیت‌های اطلاع‌رسانی بسیج در خصوص برنامه‌های جاری بسیج در حوزه جذب نیرو؛

• لزوم نظریه‌پردازی در خصوص جذب نیروهای داوطلب مردمی و معطوف شدن توجهات به اصول نوین علم مدیریت در جذب نیروهای داوطلب و استخدام و گزینش آنها در بسیج؛

طوسی و مهری (۲۰۱۱)، در تحقیق خود به روش مطالعه میدانی عوامل اثرگذار و انگیزشی بر جذب نخبگان در بسیج جامعه پزشکی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده‌اند. نتایج تحقیق مبتنی بر موارد ذیل است:

• انگیزه ملی‌گرایی و وطن‌دوستی در جذب نخبگان مؤثر است، لذا این امر در بسیج تقویت شود.

• به‌منظور ایجاد انگیزه و جذب هر چه بیشتر نخبگان، فعالیت‌های بسیج در مناطق محروم توسعه یابد.

• اصلاح دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های جذب و مراحل پذیرش با توجه به جذب حداکثری اقشار به

بسیج بر اساس بیانات مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی)

• در واحد جذب از کادر متخصص با تجربه و با انگیزه و توانا استفاده شود.

• لزوم حمایت حقوقی، قضایی و رفاهی از نخبگان بسیجی فعال برای ارتقاء انگیزه‌ها جهت جذب در سازمان بسیج.

وجه تمایز تحقیق حاضر با تحقیقات مشابه؛ محور قرار گرفتن گفتمان ولایت فقیه در گزینش و جذب نیروی انسانی در بومی‌ترین سازمانی که ثمره اصلی انقلاب اسلامی می‌باشد، است. نظام‌مندی و یک‌پارچه بودن تحقیق و بررسی تمام ابعاد، مفاهیم و مقوله‌های مؤثر در سیاست‌گذاری، تبیین دکترین و تعریف اهداف کلان جذب و به‌کارگیری نیروی انسانی در سازمان بسیج یکی دیگر از وجوه نوآوری تحقیق تلقی می‌شود.

مبانی نظری تحقیق

گفتمان ولایت فقیه

تحلیل گفتمان به مجموعه‌ای از ابزارهای روش‌شناختی برای تحلیل سخنرانی‌ها، نوشته‌ها، مصاحبه‌ها، گفت‌وگوها و... اشاره می‌کند. گفتمان‌ها، برخلاف ایدئولوژی‌ها، که ساختارهای فکری حفظ وضع موجودند، از فهم مردم از جایگاه خود در جامعه ناشی می‌شوند و ساختارهای قدرتی‌اند که خواهان تغییر وضع موجود هستند (رهبر و آخوندمهریزی، ۲۰۰۹: ۶۴). گفتمان ولایت فقیه ریشه در سنت شیعی دارد، در جریان حرکت انقلابی مردم ایران، توانست در میان گفتمان‌های رقیب، به گفتمان مسلط تبدیل شود و نظام سیاسی انقلابی را نیز بر همین اساس (ولایت فقیه) استوار سازد.

گفتمان غالب جمهوری اسلامی ایران، گفتمان ولایت فقیه است که بر پایه‌ی اندیشه‌ها، آراء، نظریات، رهنمودها و تدابیر امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری(مدظله العالی) شکل گرفته است و ریشه در آموزه‌های دینی مکتب اسلام دارد و بر اساس اصل کارآمد ولایت فقیه در تصمیم‌گیری‌ها و اداره امور کشور در حوزه‌ی گزینش، جذب و استخدام برای مسئولان و کارگزاران نظام، هدایت‌گر بوده و تصمیم‌ها و انجام فعالیت‌ها را در همه سطوح همسو، هماهنگ و هم‌افزا می‌نماید.

گزینش و تأمین کارکنان

گزینش^۱ و جذب، فرایندی است که در اثر آن رابطه و پیوندی منطقی بین اشیاء، افراد، اعتقادات و... به‌وجود می‌آید که می‌تواند پیوندی سطحی، گسستگی و یا پیوندی عمیق و انقیاد کامل باشد. در واقع جذب عملی است که موجب تمایل و گرایش افراد به یکدیگر و یا به فرهنگ‌ها و مکاتب می‌شود (عزیزی و همکاران، ۲۰۱۵: ۲۰۹). فرایند جذب و تأمین منابع انسانی متشکل از یافتن، ارزیابی و تعیین وظایف افراد مورد نیاز بر مبنای یک نقشه راهبردی است. جذب و تأمین مفهوم یکسانی دارند. در فرهنگ لغت دهخدا جذب به معنی ترغیب نمودن، به سمت خود کشیدن معنی شده است. پس می‌توان جذب کارکنان را فرایند درگیر کردن کارکنان برای ایجاد انگیزه برای کار بیشتر است (رستم‌زاده و همکاران، ۲۰۱۶: ۱۹). برودل و رایت^۲، تشریح

1. Selection

2. Breadwell & Wright

می‌کنند که کارمندیابی^۱ و گزینش فرآیندهایی معطوف به شناسایی و جذب افراد مناسب برای رودررویی با نیازهای منابع انسانی یک سازمان است. گزینش نمایانگر مرحله نهایی تصمیم‌سازی در فرایند استخدام به‌شمار می‌رود. کارمندیابی و گزینش، گذرگاهی برای به‌کارگیری افراد و ایجاد منابع انسانی در سازمان است (آذر و همکاران، ۲۰۰۹: ۹۳).

امروزه نگرش کلی سازمان‌ها نسبت به فرآیند گزینش و تأمین نیرو ارتباط دادن نیرویابی با بهره‌وری سازمانی و در نتیجه ارتقاء اثربخشی و کارایی سازمانی، ساختار سازمان‌ها در جهت شناسایی و جذب بهترین نیرو، دچار تحول گردیده است. بدین مناسبت مباحث اثربخشی، کارایی و فرایند نیرویابی که مشتمل بر یک سلسله اقدامات نظیر برگزاری آزمون‌های استخدامی، مصاحبه، بررسی سوابق متقاضی و معاینات پزشکی و استعمال قضایی و... می‌باشد، بیش از گذشته اهمیت پیدا کرده است (حسینیان و همکاران، ۲۰۱۱: ۱۵۸).

الگوهای جذب و تأمین نیروی انسانی

چهار الگوی جذب و تأمین نیرو در سازمان‌ها مطرح است که شامل:

الف) الگوی سنتی تأمین: الگوی سنتی تأمین، مناسب سازمان‌هایی است که از راهبرد سرباز وفادار منابع انسانی استفاده می‌کنند. انطباق افراد با فرهنگ سازمان و داشتن قابلیت برای تبدیل شدن به یک کارمند وفادار، از جمله معیارهای انتخاب و استخدام افراد است.

ب) الگوی تخصصی تأمین: در این الگو بر تأمین کارکنانی تأکید می‌شود که مهارت‌ها و توانایی‌های خاص و حتی منحصر بفرد دارند و باید برای مدت زمان طولانی در سازمان باقی بمانند.

ج) الگوی جنبی تأمین: تأکید این الگو بر به‌کارگیری موقت کارکنانی است که مشاغل ساده، تکراری و استانداردپذیر را با دستمزدهای ناچیز و پایین انجام می‌دهند.

د) الگوی تعاملی تأمین: هدف گزینش در این الگو این است که افراد خلاق و دارای مهارت‌های جدید به خدمت گرفته شوند، بنابراین در انتخاب بر کارکنانی تأکید می‌شود که در حال حاضر مهارت‌های تخصصی را در اختیار دارند (لاندی و آلن، ۲۰۰۷: ۵۹).

<p>الگوی تخصصی جذب</p> <p>انتخاب با دقت، توسعه و حمایت گسترده مسیر شغلی، تأمین و ارتقا از داخل، انعطاف پذیری گسترده متخصص متعهد</p>	<p>الگوی تعاملی جذب</p> <p>انتخاب با دقت، توسعه و حمایت محدود مسیر شغلی، تأمین و ارتقا از خارج، انعطاف پذیری تا حدی پیمانکارانه</p>
<p>الگوی سنتی جذب</p> <p>انتخاب با مقداری دقت، توسعه و حمایت متوسط مسیر شغلی، تأمین و ارتقا داخل، انعطاف پذیری کم سرباز وفادار</p>	<p>الگوی جنبی جذب</p> <p>انتخاب بسیار کم، عدم توسعه و حمایت مسیر شغلی، وابستگی به کارکنان موقت، انعطاف پذیری گسترده نیروی قراردادی</p>

نمودار ۱: گونه‌شناسی الگوهای تأمین نیروی انسانی در سازمان‌ها

بسیج و ماهیت آن

بسیج در لغت یعنی سامان، جهاد، آمادگی، عزم، تجهیزات و برگ سفر مهیا ساختن و سازمان بسیج، جذب، آموزش و سازماندهی و حفظ انسجام آحاد نیروها و امکانات مردمی و دولتی را به منظور آمادگی عمومی برای تأمین و توسعه ضرورت‌های ارزشی، ملی و انقلابی و نیز مقابله با هرگونه تهدید علیه اهداف، علایق و دستاوردهای انقلاب اسلامی بر عهده دارد. بسیج سازمانی مردمی، فراگیر، منعطف و گسترده است که به منظور جذب، آموزش، سازماندهی، حفظ انسجام، تجهیز و به‌کارگیری آحاد مردم در عرصه‌های مختلف مورد نیاز کشور، اعم از نظامی، امنیتی، فرهنگی، اجتماعی، امدادی و... در جهت دفاع همه‌جانبه از منافع و ارزش‌های اسلامی و ملی ایجاد شده است (ذوالقدر، ۲۰۰۹: ۱۲). سابقه به‌کارگیری نیروهای داوطلب و بسیجی به دوران جنگ‌های صدر اسلام بر می‌گردد. در آن دوران بسیج مترادف با جهاد و جنگ بود از این رو بیشترین کاربرد بسیج، حضور نیروهای مردمی به‌ویژه اقشار ضعیف و مستضعف در نبردها و جنگ با کفار، مشرکین و ستمگران بروز و ظهور می‌کرد. در زمان حضرت امام علی(ع) آنچه که از منابع و مدارک اسلامی به‌دست آمده است، نیرویی به نام شرطه‌الخمیس تشکیل شد که شرطه گروهی از یاران برگزیده بودند که برای حفاظت حاکم انتخاب می‌شدند و به هنگام جنگ پیشتازانی آماده نبرد و قتال و شهادت بودند.

بسیج در معنای اصطلاحی آن دارای چند مفهوم کلی است که با هم مرتبط و تا حدودی بر هم قابل انطباق هستند. اهم معانی بسیج عبارتند از:

۱- بسیج به مفهوم نوعی نگرش و بینش کلی خردمندانه؛ یعنی بسیج نگرش یا بینشی است که مبتنی بر اراده می‌باشد و اراده نیز حاصل انتخاب آزادانه است. در مجموع این نگرشی مبنی بر عقل، اختیار و عدالت و آگاهی بوده، مطابق فطرت و حقیقت بشر می‌باشد و حقیقت «بسیج» نیز جز این نمی‌باشد.

۲- کاربرد مفهوم بسیج همراه با مفهوم «مردم»؛ در دهه‌های اخیر - به‌ویژه در ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی - مفهوم بسیج با واژه‌ی مردم همراه شده است که بیانگر یک واقعیت خارجی می‌باشد. پس بسیج در این معنا تحقق عینی در عالم خارج را دارد. البته برای بیان چنین مفهومی، معمولاً اصطلاحی چون «بسیج مردمی» یا «بسیج نیروهای مردمی» به‌کار می‌رود. بر اساس این نگرش در بسیج باید:

«الف) هدف و مقصدی معین مورد نظر باشد، ب) برای دستیابی به اهداف، سازماندهی وجود داشته باشد، ج) گردهمایی تخصصی و حرفه‌ای کمتر در آن نفوذ داشته باشد، د) از گروه‌گرایی، انحصارطلبی و تسلط‌گرایی خاص به‌دور باشد و در نتیجه در جهت منفعت ملی و عام جامعه قدم بردارد تا در خدمت منفعت گروهی و حزبی نباشد، ه) شدت حرکت و سازماندهی آن بستگی به شرایط، نیازها و نحوه‌ی بروز هدف داشته باشد» (آزادرمکی، ۱۹۹۳: ۱۵).

حرکت بسیج، حرکتی نیست که در جهت منافع افراد یا گروه‌های خاصی صورت گیرد، بلکه حرکتی است با هدف تأمین «مصلحت عمومی» و برهمن اساس ما این حرکت را حرکت در مسیر فطرت الهی نوع انسان می‌دانیم. بنابراین حرکت‌های «سازماندهی شده‌ی گروهی» که در پی تأمین اهداف گروه، جناح یا حزب خاصی است و جنبه‌ی انحصاری و انحصارگرایانه دارد حرکت بسیجی و حقیقت بسیج نیست.

۳- بسیج به‌مثابه یک نهاد اجتماعی عمومی و مردمی؛ این معنا از بسیج مترادف با «نیروی مقاومت بسیج» می‌باشد که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و استقرار نظام جمهوری اسلامی به فرمان امام خمینی(ره) به تدریج شکل گرفت و از سوی آن بزرگوار به‌عنوان «بسیج مستضعفان» مطرح شد. نهاد بسیج از جمله ثمرات گران‌بها و پر ارزش انقلاب اسلامی و جنگ هشت‌ساله‌ی ایران و عراق (دفاع مقدس) است.

ارکان بسیج

بسیج به‌مثابه یک نهاد اجتماعی و سیاسی مستقل دارای سه رکن اصلی است؛

الف- طرز تفکر، جهان‌نگری و ایدئولوژی

روند بسیج تابع یک طرز تفکر و جهان‌نگری یا بینش کلی است که نحوه نگرش افراد به جهان، انسان و جامعه می‌باشد. بسیجیان نسبت به این جهان‌نگری متعهد می‌گردند چون آن را مطابق فطرت خویش می‌یابند و از لحاظ عقلی و فلسفی برای آنها قابل قبول است. البته جهان‌نگری بسیجی، جهان‌نگری تعقلی و حیانی است نه جهان‌نگری تعبدی و تقلیدی و لذا قابلیت دفاع دارد و تمام آرمان‌ها و اهداف مطلوب و مورد نظر بسیج از آن نشأت می‌گیرد. ایدئولوژی بسیج به دلیل تکیه بر جهان‌نگری عقلی - و حیانی، حالت انقلابی دارد. به‌علاوه جنبه‌ی عملی به خود می‌گیرد. بنابراین این ایدئولوژی عقلانی، آرمان‌گرایانه و عمل‌گرایانه است.

ب- سازماندهی و تشکیلات

یکی از شرایط نهادی شدن بسیج در جهت تحقق اهداف و آرمان‌های خود، سازماندهی و تشکیلات می‌باشد. تشکیلات و سازمان فی‌نفسه برای روند بسیج نمی‌تواند هدف باشد بلکه صرفاً جنبه‌ی ابزاری دارد؛ چون در جهت تحقق اهداف بسیج به‌وجود می‌آید.

ج- رهبری بسیج

بسیج، به‌ویژه در شرایط انقلابی، نیازمند رهبری است. رهبری برای بسیج در حکم محور یا قطبی است که در تبیین آرمان‌ها و اهداف، نیروها را یاری می‌کند و از طرف دیگر در نیروها شوق و تحرک ایجاد می‌نماید. مهم‌ترین وظایف و کار ویژه‌های رهبری عبارتند از: ایجاد یگانگی و سازماندهی نیروها؛ ایجاد شوق و رغبت در نیروها؛ کمک در تبیین و روشن کردن اهداف و عرضه‌ی «اندیشه‌ی جمعی» بر اساس جهان‌نگری بسیج.

ابعاد مدیریتی تأمین نیروی انسانی در بسیج بر مبنای گفتمان ولایت فقیه

تأمین نیروی انسانی در بسیج بر مبنای هدف‌گذاری‌های کلان، دکترین نظامی و امنیتی و سیاست‌های داخلی و بین‌المللی صورت می‌گیرد. در تبیین راهبردهای جذب نیرو لازم است از مفاهیم، مقوله‌ها و مضامین فلسفی سازگار و منطبق با فرهنگ اسلامی و ایرانی استفاده کرد. یکی از اصلی‌ترین منابع برای استخراج مفاهیم، مقوله‌ها و مضامین ارائه الگوی راهبردی برای تأمین نیروی انسانی در نهاد بسیج، گفتمان ولایت فقیه است که منابع مربوطه در قالب منویات، فرمایشات، تدابیر حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در مورد شاخص‌ها و ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی، شخصیتی، علمی، دینی و مذهبی، تربیتی، آموزشی، نظامی، سیاسی و راهبردی یک بسیجی و سازمان‌دهی بسیجیان مورد تأکید قرار داده شده‌اند.

جدول ۱: تشریح ابعاد مدیریتی جذب و تأمین نیروی انسانی در بسیج بر مبنای گفتمان ولایت فقیه

ابعاد مدیریتی	تعریف نظری	تعریف عملیاتی	معیارهای تشخیص
هدف	وضعیتی است که می‌خواهیم در آینده داشته باشیم. هدف‌گذاری اشاره دارد به تعیین وضعیت مطلوب و مورد انتظار در زمان مورد انتظار (وانگ و همکاران، ۲۰۱۷).	مجموعه مقاصد و منظورهایی که در جریان برنامه‌ریزی و برای تحقق مأموریت، پیش‌بینی گردیده و عملیات اجرایی برنامه در جهت نیل به آن مقاصد تنظیم می‌گردد.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ نشان‌دهنده مقصد ✓ در راستای تحقق مأموریت‌ها ✓ نتیجه مورد انتظار از برنامه‌ها

ابعاد مدیریتی	تعریف نظری	تعریف عملیاتی	معیارهای تشخیص
دکترین	مجموعه‌ای از اصول و قواعد کلی و نسبتاً پایدار که هادی و راهنمای یک فرد، سازمان یا جامعه در اتخاذ سیاست‌ها، اهداف و راهبردها و انجام برنامه‌ها، رفتارها و اقدامات است (ذوالقدر، ۱۳۸۷: ۸).	اصول، قواعد، نظریه‌ها و اندیشه‌هایی منبعث از گفتمان ولایت فقیه که به‌عنوان یک چتر هماهنگ‌کننده، همسو کننده و هم‌افزاکنده تصمیمات و اقدامات، در تأمین نیروی بسیج	✓ اصول کلی هماهنگ‌کننده ✓ قواعد کلی هماهنگ‌کننده ✓ مباحث جهت دهنده به تصمیمات
سیاست	ابزاری است که بدان وسیله می‌توان به هدف‌های سالیانه دست یافت. مقصود از سیاست، رهنمودها، مقررات و رویه‌هایی است که سازمان برای دستیابی به هدف‌های اعلان‌شده رعایت می‌کند (دیوید، ۱۳۹۰: ۴۰).	مجموعه بایدها و نبایدها، اولویت‌ها و توصیه‌هایی لازم برای رسیدن به اهداف راهبردی در تأمین نیروی بسیج	✓ بایدها و نبایدهای کلان ✓ اولویت‌های رسیدن به اهداف ✓ توصیه‌هایی برای رسیدن به اهداف

الگوی پارادایمی

الگوی پارادایمی تحقیق نشان‌دهنده جریان فرایندها و فعالیت‌هایی است که در بستر مطالعه اتفاق افتاده است. این الگو یکی از ارکان اصلی روش گراند تئوری^۱ (نظریه داده‌بنیاد) است که در روش استراوس و کوربین^۲ مورد استفاده قرار می‌گیرد. این مدل، از پنج قسمت شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، استراتژی‌ها و پیامدها تشکیل شده است (حبیبی، ۲۰۱۹). در مرکز الگو نیز پدیده مرکزی قرار می‌گیرد که فعالیت‌ها حول آن شکل می‌گیرد. جریان فرایندها و فعالیت‌ها در بستر این تحقیق حول محور گزینش و جذب نیروی انسانی در سازمان بسیج است، که در خروجی کار، در قالب الگوی پارادایمی نمایش داده می‌شود.

روش‌شناسی

این تحقیق از نظر هدف، کاربردی - توسعه‌ای، و در آن از روش پژوهش زمینه‌ای استفاده شده است. از نظر نوع، جزء پژوهش‌های کیفی است. تحلیل کیفی بر مبنای تحلیل محتوا در فرمایشات و تدابیر، روش تحلیل گفتمان در آراء و اندیشه‌های حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) بوده در

1. Grounded-theory
2. A Strauss, J Corbin

نهایت با ترکیب همزمان تمامی مؤلفه‌های و داده‌های حاصله، از طریق روش نظریه‌پردازی داده بنیاد، الگوی راهبردی ارائه شده است. روش گردآوری اطلاعات با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و سایت‌های معتبر و نرم‌افزارهای صحیفه‌نور و حدیث ولایت بوده و ادبیات تحقیق تبیین و با استفاده از روش کیفی و توصیفی، همچنین تحلیل محتوی مورد بهره‌برداری و استنتاج قرار گرفته‌اند.

روش سنجش روایی و پایایی پرسشنامه تحقیق

الف) روایی پرسشنامه تحقیق

برای ارزیابی کمی روایی محتوا و جهت اطمینان از این که مهم‌ترین و صحیح‌ترین محتوا (انطباق مقوله‌ها)، لازم بود نسبت روایی محتوا (CVR) زیرشاخص‌ها از طریق طراحی یک پرسشنامه محاسبه گردد. برای تعیین روایی محتوایی مفاهیم پرسشنامه‌ای تنظیم و به تعداد ۲۰ نفر از جامعه خبرگی (متخصصان، کارشناسان و اساتید) حوزه تبیین اندیشه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و امام خمینی (ره) که به شیوه‌ی تمام‌شمار گزینش شده بودند، ارسال گردید. از جامعه خبرگی درخواست شد که در خصوص ۴۲ مقوله‌ی پرسشنامه شاخص‌های نگرش پارادایمی به صورت «انطباق دارد» و «انطباق ندارد» پاسخ دهند. برای کمی‌سازی آرای اعضای پانل ارزیاب (جامعه‌ی خبرگی) ابتدا پاسخ‌ها بر اساس محاسبه فراوانی اعضایی که به گزینه «انطباق دارد» تعلق گرفته بود در نرم‌افزار SPSS21 استخراج و در ادامه با استفاده از رابطه‌ی (۱)، CVR محاسبه و با جدول لاوشی^۲ انطباق داده شد. با توجه به تعداد اعضای پانل ارزیاب (متخصصان و خبرگان) اعداد بالاتر از ۰/۴۷ مورد قبول واقع شد.

$$CVR = \frac{N_e - \frac{N}{2}}{\frac{N}{2}} \rightarrow \text{رابطه‌ی (۱)}$$

N_e = تعدادی از اعضای پانل ارزیاب است که در آن زیرشاخص، گوینه «ضروری» را انتخاب نموده باشند

N = تعداد کل اعضای گروه ارزیاب

مقادیری که به CVR اختصاص می‌یابد عبارتست از:

معیارهای زیر در پذیرش یا رد سؤالات پرسشنامه به کار رفته است:

- ۱- پذیرش بی‌قید و شرط زیرشاخص در صورتی که مقدار CVR آن مساوی یا بیشتر از ۰/۷۲ باشد.
- ۲- پذیرش زیرشاخص در صورتی که مقدار CVR آن بین صفر و ۰/۴۷ باشد و میانگین عددی قضاوت‌ها مساوی یا بیش از ۱/۵ شود. این مقدار CVR نشان می‌دهد که بیشتر از نیمی از افراد اعضای پانل ارزیاب (جامعه‌ی خبرگی) گزینه «انطباق دارد» را انتخاب کرده‌اند. لذا در این حالت میانگین قضاوت‌ها به گزینه «انطباق دارد» نزدیک‌تر است.

1. Contain Validity Ratio (CVR)

2. Lawshe

۳- رد زیرشاخص در صورتی که مقدار CVR آن کمتر از صفر شود و میانگین عددی قضاوت‌ها کمتر از ۱/۵ شود. CVR کمتر از ۱/۵ بدان معناست که کمتر از نیمی از افراد گزینه «انطباق ندارد» را انتخاب کرده‌اند و میانگین عددی قضاوت‌ها به گزینه انطباق ندارد نزدیک‌تر است (حسن‌زاده‌رنگی و همکاران، ۲۰۱۱: ۳۳).

در این تحقیق، CVR تمامی ۴۲ مقوله مورد محاسبه و ارزیابی قرار گرفت. بعد از تأیید مقوله‌ها، در قالب پرسشنامه دوم مجدداً در اختیار اعضای پانل ارزیاب قرار گرفت تا بر مبنای شاخص مربوطه روایی محتوایی زیرشاخص‌ها مورد ارزیابی قرار گیرد.

(ب) پایایی پرسشنامه تحقیق

پس از تعیین و محاسبه‌ی CVR، و برای اطمینان از این که مقوله‌ها ابزار به بهترین نحو جهت اندازه‌گیری محتوا طراحی شده، از پرسشنامه شاخص روایی محتوا (CVI) استفاده شد. بررسی CVI بر اساس شاخص روایی محتوای والتز و باسل^۲ صورت گرفت. CVI معادل میانگین مقادیر CVR سؤالات باقیمانده در مدل، آزمون یا ابزار روا شده می‌باشد. CVI نشان دهنده‌ی جامعیت قضاوت‌های مربوط به روایی یا قابلیت اجرای مدل، آزمون یا ابزار نهایی است. هر چقدر روایی محتوایی نهایی بالاتر باشد، مقدار CVI به سمت ۰/۹۹ میل می‌کند و برعکس.

بدین منظور مجدداً پرسشنامه جهت محاسبه CVI به ۲۰ نفر از متخصصان مزبور ارسال گردید و از آنها خواسته شد که در مورد هر یک از ۴۲ سؤال، سه معیار زیر را بر اساس طیف لیکرتی چهار قسمتی اظهار نظر نمایند: مربوط بودن و واضح بودن. (مثلاً ۱: واضح نیست، ۲: نسبتاً واضح است، ۳: واضح است، ۴: کاملاً واضح است). بدین منظور امتیاز CVI به وسیله مجموع امتیازات موافق برای هر آئتم که رتبه ۳ و ۴ (بالاترین نمره) کسب کرده‌اند بر تعداد کل جامعه‌ی آماری تحقیق محاسبه می‌گردد.

$$\text{CVI} = \frac{\sum_n^1 \text{CVR}}{\text{Retained number}} \rightarrow \text{رابطه (۲)}$$

CVR = تبدیل صورت خطی و مستقیم اعضای گروه پانل است که عبارت «ضروری» را انتخاب کرده‌اند.
Retained number = تعداد سؤالات باقیمانده است.

$$\text{CVI} = \frac{۲۱/۳}{۴۲} = ۰/۵$$

بنابراین مقدار شاخص روایی محتوایی مورد قبول برای پرسشنامه دوم ۰/۵ محاسبه گردید. یعنی معیارهایی مورد قبول خواهند بود که CVI آنها بزرگ‌تر یا مساوی ۰/۵ باشند. اندازه روایی محتوایی بر اساس رابطه‌ی (۳) محاسبه می‌شود.

1. Contain Validity Index (CVI)
2. Waltz and Basel

مجموع تعداد اعضای پانل ارزیاب که به آیتم نمره ۳ و ۴ داده‌اند

تعداد کل پانل ارزیاب = CVI → رابطه (۳)

بعد از محاسبه فراوانی تعداد پاسخ‌هایی که ۳ و ۴ بوده در نرم‌افزار SPSS21، تمامی ۴۲ مقوله مربوطه مورد ارزیابی قرار گرفت تا اندازه روایی محتوایی‌شان بر مبنای شاخص ۰/۵ مورد سنجش قرار گیرد. با انجام محاسبات مربوطه، اندازه‌ی CVI همه زیرشاخص‌های مدل تأیید شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

برای تجزیه و تحلیل داده بر مبنای نظریه داده‌بنیاد از نرم‌افزار MAXQDA استفاده شد. نظریه داده‌بنیاد عبارت است از فرآیند ساخت یک نظریه مستند و مدون، از طریق گردآوری سازمان‌یافته داده‌ها و تحلیل استقرایی مجموعه داده‌های گردآوری شده، به منظور پاسخ‌گویی به پرسش‌های نوین، در زمینه‌هایی که فاقد مبنای نظری کافی برای تدوین هرگونه فرضیه و آزمون آن هستند (منصوریان، ۲۰۰۶: ۵). نظریه داده‌بنیاد، روشی است که نظریه‌ها، مفاهیم، فرضیه‌ها و قضایا را طی یک فرآیند منظم، به جای استنتاج از پیش‌فرض‌های قبلی، سایر پژوهش‌ها یا چارچوب‌های نظری موجود، به‌طور مستقیم از داده‌ها کشف می‌کند (مهرابی و همکاران، ۲۰۱۱: ۱۲).

فرایند کلی تجزیه و تحلیل طی سه گام شامل کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی (گزینشی) صورت گرفت. در سطح متنی تمام فرمایشات و جملات حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) بر اساس سه واژه کلیدی سازمان بسیج، بسیجی و بسیجیان مورد پایش قرار گرفته و با دسته‌بندی مطالب، متن‌ها به محیط نرم‌افزار وارد و از طریق کدگذاری باز ۲۳۷ مفهوم در حوزه شاخص‌های سازمانی، رفتاری، شخصیتی، اعتقادی، علمی اثرگذار در فرایند جذب و تأمین نیروهای انسانی در سازمان بسیج استخراج گردید. در ادامه از طریق کدگذاری محوری مفاهیم در ذیل مقوله‌های هفده‌گانه (بر مبنای گفتمان حضرت امام خمینی(ره)) و بیست‌ونه گانه (بر مبنای گفتمان مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)) طبقه‌بندی گردید و مقوله‌ها ذیل مضامین دکتربین، سیاست و هدف قرار گرفت. در ادامه برای فرایند یکپارچه‌سازی و بهبود (پالایش) مقوله‌ها و ایجاد یک آهنگ و چیدمان خاص بین مقوله‌ها برای ارائه و شکل‌دهی یک تئوری (تصویر) اقدام گردید. فرایند کلی اجرای پژوهش حاضر در پنج مرحله به شرح جدول ۲ صورت پذیرفت:

جدول ۲: فرایند انجام تحقیق برای تولید نظریه بومی تأمین نیروی انسانی در بسیج بر مبنای گفتمان ولایت فقیه

شرح فرایند	عنوان فرایند	مرحله
در متون مکتوب نرم‌افزار حدیث ولایت از ۹۵-۱۳۶۸ و ۲۱ جلد از کتب صحیفه‌نور، بر مبنای موضوع تحقیق کلیدواژه‌های بسیج، بسیجی، بسیجیان، سازمان بسیج، بسیج مستضعفان جستجو و متونی که واژه‌ها در آن موجود بود، مشخص گردید.	واژه شناسی	مرحله اول
در این مرحله تمام متن‌های که واژگان جستجو شده مشاهده گردید، انتخاب و در نرم‌افزار word با درج رفرنس مربوطه بر مبنای سال صورت نظام‌مند طبقه‌بندی گردید.	جمع‌آوری داده‌ها	مرحله دوم
با مطالعه متن‌های انتخاب و جمع‌آوری شده بر مبنای تحلیل محتوای فرمایشات با مفهوم سازی از بطن متونی که مرتبط با شاخص‌های جذب، تأمین، استخدام و به‌کارگیری نیرو بود، اقدام به انتخاب عنوان و برچسب که اصطلاحاً کد گفته می‌شود، گردید. به کدهای اختصاص داده شده که بر مبنای مفهوم جملات تعیین می‌گردد، مفاهیم نیز اطلاق می‌شود.	کدگذاری باز	مرحله سوم
برای دسته‌بندی و مقایسه عناوین کدهای استخراج شده از داده‌ها، اقدام به شناسایی ارتباط و پیوند نامرئی و مفهومی بین کدها گردید. با مقایسه مفاهیم زمینه مشترک بین آنها کشف و مفاهیم مشابه در قالب طبقه‌های یکسان قرار گرفتند. به‌عنوان اختصاص داده شده به طبقه‌ها، مقوله اطلاق می‌گردد.	کدگذاری محوری	مرحله چهارم
به‌صورت سیستماتیک و انتخاب مؤلفه‌های اصلی و ارتباط دادن آنها با سایر مؤلفه‌ها جهت اعتباربخشی و استحکام بیشتر مفاهیم و مقوله‌ها با یک دسته‌بندی کلی‌تر و محدودتر سامان‌دهی شدند. با پالایش یافته‌های قبلی چارچوب نظری پدیدار شده و با تعیین شاخص‌های محوری و متغیرهای زمینه‌ساز، مؤثر و بازدارنده اقدام به طراحی الگو و تدوین نظریه گردید.	کدگذاری انتخابی	مرحله پنجم
روایی محتوایی ارزیابی و جهت اعتبارسنجی و اطمینان از این که مهم‌ترین و صحیح‌ترین محتوا (انطباق شاخص‌ها) بر اساس پرسشنامه نخبگان در مورد انطباق و عدم انطباق، نسبت به محاسبه روایی محتوا (CVR) اقدام گردید.	محاسبه روایی محتوایی	مرحله ششم

در تجزیه و تحلیل گفتمان ولایت فقیه مشخص می‌شود بسیج، فراتر و جامع‌تر از معانی مذکور در لغتنامه‌هاست و حتی با درک اغلب مردم از بسیج به‌عنوان نهادی رزمی متفاوت است. در اندیشه‌ی حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) بسیج نهادی است اجتماعی با ابعاد متعدد و پیچیده. در این نگرش، بسیج دیگر صرفاً سازمانی نظامی نیست که فقط در زمان جنگ و برای دفاع در مقابل دشمن شکل گرفته باشد، بلکه نهادی است وسیع و پاسخ‌گوی نیازهای اساسی و حیاتی جامعه؛ و با اجزای دیگر نظام، چنان هماهنگی و پیوندی دارد که انفصال آن جز با انحلال جامعه‌ی اسلامی متصور نیست. در گفتمان ولایت فقیه ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی، شخصیتی، علمی، دینی و مذهبی، تربیتی، آموزشی،

نظامی، سیاسی و راهبردی که یک بسیجی در انجام مأموریت خود بایستی واجد آنها باشد به صورت کاملاً علمی و فلسفی با ظرافت خاصی آورده شده است. لذا این گفتمان منبع موثقی برای تعریف دکترین، سیاست‌ها و اهداف جذب نیروی انسانی کارآمد در سازمان بسیج به حساب می‌آید. بر همین اساس در نرم‌افزار مکس کیودا کدها و مقوله‌های مرتبط با شاخص‌های جذب و تأمین نیرو در سازمان بسیج در گفتمان ولایت فقیه مورد استخراج شده و در نهایت مقوله‌ها مطابق جدول ۳ و ۴ ذیل مضامین سه‌گانه دکترین، سیاست و هدف طبقه‌بندی شدند.

جدول ۳: کدگذاری باز و محوری بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در حوزه‌ی تأمین نیروی انسانی در بسیج

شناسه	برداشت از اصل متن (گزاره)	مفهوم	مقوله	مضمون
R۱	بسیج مرز سنی نمی‌شناسد؛ جوان‌های کم سال تا پیران که‌نسال در آن شرکت دارند (بیانات در میدان صبح‌گاه ستاد نیروی مقاومت بسیج ۱۳۸۴/۰۶/۰۲).	نبود مرز سنی	۱. نبود محدودیت سنی	دکترین
R۲	بسیج مرز جنسی نمی‌شناسد؛ زن و مرد در آن حضور دارند (همان).	نبود مرز جنسی		
R۳	بسیج مرز صنفی و مرز جغرافیای و قومی نمی‌شناسد؛ همه‌ی اقوام ایرانی، همه اصناف گوناگون ملی در سطوح مختلف فکری در آن حضور دارند (همان).	نبود مرز جغرافیایی و قومی		
R۴	بسیج یعنی متن مردم؛ آن مردمی که می‌توان امید دفاع از انقلاب را از آنها داشت. این مردم، کجا هستند؛ این مردم، در اداره و مدرسه و دانشگاه و حوزه و دکان ... هستند؛ یعنی یک زندگی دوزیستی (بیانات در دیدار با فرماندهان نیروی مقاومت بسیج ۱۳۶۹/۰۹/۰۱).	تأمین نیروهای بسیجی از آحاد مردم	۲. همه اقشار جامعه	دکترین
R۷	این بسیج در همه‌ی قشرها هست؛ در قشرهای جوان، در قشرهای پیر، در قشرهای دانشگاهی، در قشرهای دانشجویی، در قشرهای کارگری، در قشرهای کاسب و پیشه‌ور و در قشرهای روحانی (بیانات در دیدار با پاسداران و بسیجیان به مناسبت میلاد امام حسین(ع) - روز پاسدار ۱۳۷۷/۰۹/۰۲).	تأمین نیروی از تمام اقشار و طبقات		
R۸	بسیج سیاسی است، اما سیاست‌زده نیست، سیاسی کار نیست، جناحی نیست (بیانات در دیدار اقشار نمونه بسیج سراسر کشور ۱۳۹۰/۰۹/۰۶).	سیاست زده نبودن	۳. نبودن	سیاست
R۹	همواره بسیج آن مجموعه‌ای بود که همه‌ی افراد و جناح‌ها و گروه‌های مختلف را زیر بال‌های خود می‌گرفت (بیانات در دیدار اعضای بسیج دانشجویی دانشگاه تهران ۱۳۷۶/۱۱/۱۱).	حضور همه جناح‌ها		
R۱۰	بسیج مظهر ارزش‌های فعال و زنده‌ی یک جوان مؤمن است؛ یکی‌اش هم انضباط است (بیانات در دیدار بسیجیان به مناسبت هفته بسیج ۱۳۸۴/۰۹/۰۷).	انضباط	۴. تقویت	دکترین
R۱۱	این نیروی مقاومتی که برادران در سپاه یا سداران ترتیب داده‌اند و با جدیت دنبال کار آن هستند به خاطر همین نظم دادن و سازماندهی و آموزش به نیروهای بسیجی است (بیانات در مراسم ویژه روز بسیج در یادگان امام حسن مجتبی(ع) ۱۳۶۹/۰۹/۰۵).	نظم‌دار بودن		

مضمون	مقوله	مفهوم	برداشت از اصل متن (گزاره)	شناسه
دکترین	سازماندهی پهنه	سازمان‌پذیری	گردان‌های بسیجی بایستی سازماندهی را تقویت کنند، سازماندهی صحیح و مستحکم پیدا کنند؛ و این یک ارزش است برای هر یک فردی از افراد که در یک چنین مجموعه‌هایی عضو باشند (بیانات در جمع بزرگ بسیجیان تبریز ۱۳۷۲/۰۵/۰۸).	R۱۲
		سازماندهی نظامی و غیرنظامی	بسیج لزوماً یک سازمان نظامی نیست؛ یعنی حتماً سازمان نظامی نیست. بسیج، یعنی مردم. من هم ممکن است عضو بسیج باشم؛ اما نظامی نیستم (بیانات در دیدار با فرماندهان نیروی مقاومت بسیج ۱۳۶۹/۰۹/۰۱).	R۱۳
سیاست	آموزش سازمانی	تقویت آموزش	بسیجی‌ها، آموزش‌هایشان را باید تقویت کنند (بیانات در جمع بزرگ بسیجیان تبریز ۱۳۷۲/۰۵/۰۸).	R۱۴
		آموزش عامل انسجام	به خاطر همین نظم دادن و سازماندهی و آموزش به نیروهای بسیجی است تا آن روزی که انقلاب و اسلام و کشور به این‌ها نیاز دارد، آماده باشد (بیانات در مراسم ویژه‌ی روز بسیج در پادگان امام حسن مجتبی(ع) ۱۳۶۹/۰۹/۰۵).	R۱۵
سیاست	اعتقاد به فلسفه و گشتمان بسیج	اعتقاد بر فلسفه بسیجی ماندن	عزیزان من! بسیجی شدید مبارک است؛ اما بسیجی بمانید. ایستادگی در راه، مهم است. بسیجی ماندن متوقف به این است که دائم خودمان را مراقبت کنیم، مواظبت کنیم و از راه بیرون نرویم (بیانات در جمع ۱۱۰ هزار بسیجی در عیدغدیر و آستانه روز بسیج ۱۳۸۹/۰۹/۰۴).	R۱۶
		اعتقاد به حقیقت بسیجی	...و لو سازمان بسیج یک سازمان مدونی مثل سال‌های بعد نبود، اما فرهنگ بسیج، حرکت بسیج و حقیقت بسیج، منشأ خیرات عظیمی در کشور، در جامعه‌ی ما و در نظام اسلامی شد. بسیج یک چنین حقیقتی است (بیانات در دیدار اعضای بسیجی هیئت علمی دانشگاه‌ها ۱۳۸۹/۰۴/۰۲).	R۱۷
سیاست	محافظت منافع و استقلال کشور	مدافع استقلال و عزت کشور	اولین عرصه‌ای که بسیج را به خود جذب کرد، عرصه دفاع از استقلال کشور و از مرزهای کشور بود (بیانات در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور ۱۳۸۸/۰۹/۰۴).	R۱۸
		حافظ کشور و انقلاب	اینها هستند که انقلاب را حفظ می‌کنند، کشور را حفظ می‌کنند، توی دهان آمریکا می‌زنند و متجاوز را سر جای خودش می‌نشانند. اینها را نگه دارید. امام فرمود «اگر بسیج نبود- یا سپاه نبود- کشور نبود». بسیج موجب شد که ما در این جنگ، بتوانیم پیروز شویم (بیانات در دیدار مسئولان چهارمحال و بختیاری ۱۳۷۱/۰۷/۱۶).	R۱۹
سیاست	روحیه دشمن ستیزی و استکبار ستیزی	ایستادگی در برابر دشمن و ایادی آن	چه کسی در مقابل آنها می‌ایستد؟ طبیعی است که عناصر «بسیج»؛ یعنی همان نیروی عظیم خروشان و زنده ملت مؤمن، در مقابل دشمن و ایادی او می‌ایستد (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار فرماندهان نواحی، پایگاه‌ها و گردان‌های بسیج سراسر کشور ۱۳۸۴/۰۹/۰۸).	R۲۰
		مظهر مبارزه با استکبار جهانی	وقتی یک کشوری، یک ملتی با این آرمان‌های والا و بظاهر دست‌نیافتنی - مقابله‌ی با ظلم جهانی، مقابله با نظام سلطه، مقابله‌ی با استضعاف و استکبار، هر دو - سر کار می‌آید، طبعاً دشمنان بزرگی دارد، برای مقابله‌ی با او؛ لذا باید آمادگی‌های لازم را در خود به‌وجود بیاورد. یکی از ارکان این آمادگی‌ها، همین مسئله‌ی بسیج بود (بیانات در دیدار بسیجیان استان کرمانشاه ۱۳۹۰/۰۷/۲۲).	R۲۱

مضمون	مقوله	مفهوم	برداشت از اصل متن (گزاره)	شناسه
سیاست	پشتوانه انقلاب	پشتوانه اصلی انقلاب	انتظاری که امام از بسیج داشت، آمادگی و حضور دائمی بود؛ زیرا بسیج، پشتوانه‌ی اصلی انقلاب است (بیانات در دیدار جمعی از بسیجیان اردیبه‌ل ۱۳۷۹/۰۵/۰۶).	R۲۲
		حافظ ارزش‌ها و اساس انقلاب	آن جایی که مسأله ارزش‌ها مطرح است، آن جایی که مسأله‌ی اساس انقلاب مطرح است، آن جایی که مسأله حاکمیت دین خدا مطرح است، آن جایی که دشمن می‌خواهد از فرصت‌های به خیال خود به‌دست آمده‌اش علیه این انقلاب عظیم و شکوهمند بهره‌برداری کند، آن‌جا جای حضور بسیج است (همان).	R۲۳
هدف	روحیه ایثار و فداکاری	روحیه گذشت و فداکاری	معنا و مفهوم و حقیقت بسیج، جز این چیز دیگری نیست. یک انسان به خاطر بصیرت و روشن‌بینی خود، که با روح گذشت و فداکاری همراه است، آسایش و راحتی خود و کسب امتیازات شخصی را در درجه بعد قرار می‌دهد (بیانات در دیدار بسیجیان و پرسنل سپاه استان گیلان ۱۳۸۰/۰۲/۱۶).	R۲۴
		پیرو مکتب شهادت	مکتب بسیج، مکتب مجاهدت معنوی و مخلصانه است. این مجاهدت، برای ملت و کشور و بالاتر از همه برای دین خدا و سرفرازی پرچم آزادی اسلامی در همه‌ی دنیاست. این مجاهدت خطراتی دارد. بالاترین خطر برای انسان، جان باختن است. در مکتب بسیج، نام این جان باختن «شهادت» است (بیانات در صبحگاه ستاد نیروی مقاومت بسیج ۱۳۸۴/۰۶/۰۲).	R۲۵
هدف	توجه به معمولات	التزام رشد معنویت	انواع و اقسام کارهایی را که بسیجیان کرده‌اند و همه می‌دانند انجام بدهند، باید نیششان را با خدا خالص کنند و در رشد معنویت و اخلاق و تقوا و عمل صالح در وجود خودشان خیلی تلاش کنند (بیانات در دیدار با فرماندهان رده‌های مقاومت نمونه بسیج و جمعی از دانشجویان و طلاب بسیجی ۱۳۷۰/۰۸/۳۰).	R۲۶
		سلوک دینی داشتن	بسیج مثل انقلاب سیراب از معارف اسلامی و سلوک دینی است (بیانات در دیدار گردان‌های نمونه عاشورا و الزهرای بسیج ۱۳۸۶/۰۹/۰۵)	R۲۷
هدف	انقلابی بودن	نماد حرکت مؤمنانه انقلاب بودن	اگر نسل جوان دانشجو بخواهد یک حرکت مؤمنانه انقلابی انجام دهد، معنایش بسیج شدن این قشر در راه خداست (بیانات در دیدار پاسداران و بسیجیان به مناسبت میلاد امام حسین(ع) و روز پاسدار ۱۳۷۷/۰۹/۰۲)	R۲۸
		اعتقاد و پافشاری به اصول و مبانی انقلاب	اگر می‌خواهید بسیج به معنای حقیقی کلمه باشد، باید از آن اصول و مبانی انقلابی و دینی و ایمانی خودتان، با دقت تمام محافظت و بر آنها پافشاری کنید (بیانات در دیدار اعضای بسیج دانشجویی دانشگاه تهران ۱۳۷۶/۱۱/۱۱)	R۲۹
هدف	مؤمن و حزب‌اللهی	مؤمن‌ترین عناصر در عرصه‌های کشور	وقتی با حقیقت معنا به بسیج نگاه شود، بسیج رمز پایداری و ماندگاری و عزت ملی است. جمعی از بهترین و مؤمن‌ترین مردم در هر عرصه‌ای که کشور و نظام به آن احتیاج دارد (بیانات در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور ۱۳۸۸/۰۹/۰۴)	R۳۰
		مؤمن و حزب‌اللهی بودن	بسیج، یعنی کل نیروهای مؤمن و حزب‌اللهی کشور ما (سخنرانی در مراسم ویژه روز بسیج در پادگان امام حسن مجتبی(ع) ۱۳۶۹/۰۹/۰۵)	R۳۱
هدف	تیمه اظهار ایثار و مجتهد	گام برداشتن در مسیر ائمه	بسیج بیست میلیونی انقلاب اسلامی، ثابت کرده است که در صراط حسین بن علی علیه‌السلام و صراط عاشورا قدم برمی‌دارد (همان)	R۳۲

مضمون	مقوله	مفهوم	برداشت از اصل متن (گزاره)	شناسه
		پیرو مکتب عاشورا	تناسبی هست میان هویت و حقیقت بسیج با هویت محرم و عاشورا. بسیج افتخار دارد که پیرو مکتب عاشوراست (بیانات در دیدار اقشار نمونه بسیج سراسر کشور ۱۳۹۰/۰۹/۰۶)	R۳۳
هدف	خانقاه و نوآوری بودن	گام برداشتن به سوی نوآوری	چه ارتش، چه سپاه، چه بسیج، چه نیروی انتظامی، روزبه‌روز باید خود را نیرومندتر کنند؛ نوآوری یعنی این. نوآوری فقط در ساخت سلاح و تجهیزات نیست؛ ... نوآوری در آموزش، نوآوری در سازماندهی و تشکیلات، نوآوری در شیوه‌های پشتیبانی، نوآوری در دستورالعمل‌های رزمی، همه اینها، لازم است (بیانات در مراسم نظامی مشترک یگان‌های نیروهای مسلح استان فارس ۱۳۸۷/۰۲/۱۳)	R۳۴
		توانایی انجام کارهای بزرگ	کارهای بزرگ بخواهید از عناصر بسیج؛ کارهای بزرگ از بسیاری از مردم پر استعداد ملت ما برمی‌آید (بیانات در دیدار اعضای مجمع عالی بسیج مستضعفین ۱۳۹۳/۰۹/۰۶)	R۳۵
هدف	علم و محقق بودن	تصرف عرصه‌های علمی و فناوری	بسیج باید جلوتر از همه وارد عرصه علم بشود. شما باید بروید و عرصه‌های علمی راه، عرصه‌های فناوری راه، نوآوری‌های علمی و آفاق شناخته نشده علم را تصرف کنید (بیانات در دیدار با اعضای بسیج دانشجویی دانشگاه‌های سراسر کشور ۱۳۸۶/۰۲/۳۱)	R۳۶
		پیشرو بودن در عرصه علم و ابتکار	امروز بسیج ما در زمینه‌ی علم، در زمینه‌ی ابتکار، در زمینه نوآوری، پیشرو است (بیانات در دیدار بسیجیان استان کرمانشاه ۱۳۹۰/۰۷/۲۲)	R۳۷
هدف	با در رکاب بودن	در صحنه بودن	بسیج یعنی به صحنه آمدن و به میدان آمدن. چه میدانی؟ میدان چالش‌های حیاتی و اساسی (بیانات در دیدار دانشجویان بسیجی ۱۳۸۴/۰۳/۰۵)	R۳۸
		نیاز در میدان‌های	بسیج یعنی پیشگام و پیشقراول در همه میدان‌های مورد نیاز کشور و نظام اسلامی. هر جا حضور شجاعانه و فداکارانه و مخلصانه ضرورت پیدا می‌کند، بسیج در خط مقدم قرار می‌گیرد (بیانات در دیدار جمعی از بسیجیان اردبیل ۱۳۷۹/۰۵/۰۶)	R۳۹
هدف	دارا بودن روحیه مجاهدت	مجاهد فی سبیل الله	اساس، نیروی مردم، یعنی همین بسیج است. به همین خاطر است که شما جوانان عزیز چه طلبه، چه دانشجو، چه اقشار دیگر که جزو این مجموعه عظیم جهاد فی سبیل الله قرار گرفته‌اید، باید به این نکته توجه کنید که محور اصلی، دفاع مسلح از انقلاب است و باید هر چه بیشتر تقویت بشود (بیانات در دیدار با فرماندهان بسیج و جمعی از دانشجویان و طلاب بسیجی ۱۳۷۰/۰۸/۳۰)	R۴۰
		پیروی از فرهنگ جهاد و شهادت	جهاد و شهادت، دو فصل بزرگ حرکت بسیجی است (بیانات در میدان صبح‌گاه ستاد نیروی مقاومت بسیج ۱۳۸۴/۰۶/۰۲)	R۴۱
سیاست	روحیه استقامت و پایداری	نماد استقامت در برابر ظلم	ملت ما این بخش از قضیه را از اول انقلاب تا امروز، خوب عمل کرده‌اند و ایستادگی کرده‌اند. شما بسیجی‌ها یکی از نمونه‌های برجسته این استقامتید (همان)	R۴۲
		در برابر آفت‌های انقلاب	بسیجی کسی است که سینه‌اش را سپر می‌کند و با هر وسیله‌ای که در اختیارش باشد، دفاع از انقلاب را به عهده می‌گیرد؛ چون در حقیقت از اسلام و قرآن دفاع کرده است (بیانات در مراسم بیعت جمع کثیری از بسیجیان نمونه ۱۳۶۸/۰۴/۰۶)	R۴۳

مضمون	مقوله	مفهوم	برداشت از اصل متن (گزاره)	شناسه
سیاست	مردم‌داری و مردم‌محوری	نماد عموم مردم	ملت ایران نمادش بسیج است و همه‌ی ملت ایران در واقع اجزای بسیج‌اند. خدای متعال روح امام بزرگ ما را شاد کند که این بنیان رفیع را او پی‌ریزی کرد و این نهال را او پرورش داد و آبیاری کرد، که امروز به این درخت تناور تبدیل شده است (بیانات در میدان صبح‌گاه ستاد نیروی مقاومت بسیج ۱۳۸۴/۰۶/۰۲)	R۴۴
		مردمی بودن بسیج	... قبل از این هشت سال هم، نیروی مردمی بسیج، در میدان بود، بعد از آن هم، تا امروز بوده است یک نیروی عظیم مردمی وارد میدان شد، و همه معادلات را به زیان حسابگران سیاسی و نظامی دنیا برهم زد. این نیروی مردمی همان نیروی بسیج است (بیانات در اجتماع بزرگ فرماندهان نیروی مقاومت بسیج سراسر کشور ۱۳۷۲/۰۸/۳۰)	R۴۵
هدف	اقتدار و شجاعت	داشتن اعتماد به نفس	بسیج، حرکت برخاسته از ایمان، از عشق، از اعتماد به نفس و توأم با ابتکار است (بیانات در دیدار بسیجیان استان کرمانشاه ۱۳۹۰/۰۷/۲۲)	R۴۶
		برخورداری از فرهنگ	فرهنگ بسیجی، فرهنگ معنویت و شجاعت و غیرت و استقلال و آزادگی و اسیر خواست‌های حقیر نشدن است (بیانات در دیدار فرماندهان نواحی، پایگاه‌ها و گردان‌های بسیجی ۱۳۷۴/۰۹/۰۸)	R۴۷
هدف	برخورداری از تقوا و بصیرت	بصیرت‌افزایی	جوانان عزیز! بسیجیان عزیز! هرجای کشور که هستید، این بصیرت را روز به روز زیاد کنید. نگذارید بعضی از نیازهای مادی و مسائل کوچک، جلو بصیرت‌ها را بگیرد. بصیرتتان را حفظ کنید و دشمنان را بشناسید (بیانات در دیدار فرماندهان «بسیج» سراسر کشور ۱۳۷۱/۰۸/۲۷)	R۴۸
		بصیرت در برابر دشمنان	بصیرت باشید در شناسایی دشمن، بصیر باشید در شناسایی ترفندهای دشمن، ببینید دشمن چطور می‌خواهد جمهوری اسلامی را در سطح جهان بد معرفی کند، یا با شکل‌های غلط معرفی کند! البته موفق که نمی‌شود (همان)	R۴۹
هدف	داشتن اخلاق و کردار نیکو	اخلاق‌مداری	من دعوت می‌کنم بسیجیان عزیز را به اخلاق. اخلاق یعنی چه؟ ... بسیجی‌ها برای اینکه اجزای این بنای استوار همچنان مستحکم بماند به این احتیاج دارند (بیانات در دیدار اعضای مجمع عالی بسیج ۱۳۹۳/۰۹/۰۶)	R۵۰
		پرورش اخلاقیات نیکوی اسلامی	آنچه بنده توصیه می‌کنم این است که توانایی‌های مجموعه بسیج را باید بالا برد؛ الزاماتی وجود دارد: الزامات اخلاقی، الزامات رفتاری، الزامات عملی، الزامات اخلاقی، یعنی ما در درون خودمان اخلاقیات نیکوی اسلامی را پرورش بدهیم (بیانات در دیدار پنجاه‌هزار فرمانده بسیج سراسر کشور در مصالای امام‌خمينی(ره) ۱۳۹۲/۰۸/۲۹)	R۵۱
هدف	هوشیاری و فرصت‌شناسی	روح بیداری و هوشیاری	حزب‌اللهی بودن و بسیجی بودن یعنی همان روح بیداری و هوشیاری و آمادگی (بیانات در مراسم سخنرانی در میدان شکر ۲۱ حمزه ۱۳۷۲/۰۵/۰۶)	R۵۲
		هوشیاری مضاعف	بسیج، در سرتاسر کشور هوشیار باشد. همه‌ی نیروهای مسلح ارتش، سپاه و نیروهای انتظامی باید هوشیار باشند. همه باید هوشیار باشند؛ اما بسیج، احتیاج به هوشیاری مضاعف دارد... حضور شما در صحنه‌های انقلاب و هوشیاری و آمادگیتان، دشمن را مأیوس خواهد کرد (بیانات در دیدار با جمعی از نیروهای مقاومت بسیج و جمعی از پرسنل نیروی دریایی ارتش ۱۳۶۹/۰۹/۰۷)	R۵۳

مضمون	مقوله	مفهوم	برداشت از اصل متن (گزاره)	شناسه
هدف- تعدیل مداخله‌گر	آفت غرور	برحذر بودن از آفت غرور و تکبر	یک آفت دیگر که بسیجی باید از آن بر حذر باشد، آفت غرور است. آفت غرور، آفت تظاهر و ریاکاری؛ این آفات، آفات مهلکی است. اگر چنانچه موفقیتی به دست می‌آوریم، خدا را شاکر باشیم، از خدا بدانیم، برای ادامه آن از خدا کمک بخواهیم؛ این هم یک مسئله اساسی است که دچار غرور نشویم، دچار اعتماد به نفس زیادی نشویم (بیانات در دیدار جمعی از بسیجیان و فعالان طرح صالحین ۱۳۹۱/۰۹/۰۱)	R۵۴
		عدم نگاه کردن به دیگران به چشم تحقیر	یکی از آفت‌ها در بسیج، غرور است. ما که حالا بسیجی هستیم- به‌عنوان برگزیدگان، به‌عنوان گل سرسید، تعریف داریم دیگر؛ این‌همه تعریف کردیم- به دیگران به چشم تحقیر نگاه کنیم؛ این آفت است؛ این آفت است (بیانات در دیدار فرماندهان گردان‌های بسیج ۱۳۹۴/۰۹/۰۴)	R۵۵
هدف- تعدیل مداخله‌گر	آفت سطحی نگری	پرهیز از سطحی‌نگری	...کیفیت و عمق این مجموعه‌هایی است که بدنه بسیج را و پایه‌های اصلی بسیج را تشکیل می‌دهند. آنچه که ضرر می‌زند، ضربه می‌زند، سطحی‌نگری در اعتقاد و در فهم و در گزینش منطق و مناسبت، سطحی‌نگری ضربه می‌زند (بیانات در دیدار بسیجیان و فعالان طرح «صالحین» ۱۳۹۱/۰۹/۰۱)	R۵۶
هدف- تعدیل مداخله‌گر	آفت غفلت	داشتن چشمان باز و دقیق	آفت دیگر در بسیج، غفلت است. یکی از چیزهایی که بر غرور مترتب می‌شود، همین غفلت است. وقتی انسان خیلی مغرور شد به قدرت خود، به توانایی‌های خود، به ارزش‌های خود، کانه خاطرش جمع می‌شود و دچار غفلت می‌شود. غفلت نکنید، دچار غفلت نشوید. همیشه نگاهتان باز، چشمتان باز، نگاهتان دقیق باشد (بیانات در دیدار فرماندهان گردان‌های بسیج ۱۳۹۴/۰۹/۰۴)	R۵۷
		غافل نبودن از یاد خدا	جوان‌های بسیجی ما، جوان‌های خوبی هستند. اما خوبی مراتبی دارد. هیچ‌وقت در خوب بودن و خوب شدن حد نشناسید؛ مرتب در حال بالاتر رفتن باشید. سعی‌تان این باشد که گناه نکنید. فرائض را با شوق و رغبت انجام بدهید. از یاد خدا غفلت نکنید (بیانات در دیدار با هزاران نفر از اعضای بسیج دانشجویی دانشگاه‌های سراسر کشور ۱۳۸۶/۰۲/۳۱)	R۵۸
هدف- تعدیل مداخله‌گر	آفت مادی گرایی	عدم ورود در مسابقه زرق و برق دنیا	یک آفت دیگر- که حالا به همین مقدار اکتفا کنیم- ورود در مسابقه زرق و برق زندگی است؛ یک مسابقه‌ای است دیگر: دنبال زرق و برق زندگی دوییدن، دنبال وسایل تجملاتی بیشتر، دنبال زندگی بهتر، دنبال درآمد بیشتر (بیانات در دیدار فرماندهان گردان‌های بسیج ۱۳۹۴/۰۹/۰۴)	R۵۹

جدول ۴: کدگذاری باز و محوری بیانات حضرت امام خمینی(ره) در حوزه‌ی تأمین نیروی انسانی

در بسیج

شناسه	گزاره	مفهوم	مقوله	بُعد	
R۱	با شرکت فعال قشرهای معظم ملت و شور و شغفی که در جوانان عزیز از برکت اسلام مشاهده می‌شود «ارتش بیست میلیونی» که نگهبان جمهوری اسلامی و کشور عزیز از شر جهانخواران متجاوز است، تحقق می‌یابد (صحیفه امام، ج ۱۵: ۳۸۷)	پشتوانه تحقق ارتش بیست میلیونی	د.ب. نیروهای بسیج از تمام اقشار جامعه	دکترین	
	R۲	بسیج تنها منحصر به ایران اسلامی نیست، باید هسته‌های مقاومت را در تمامی جهان به وجود آورد و در مقابل شرق و غرب ایستاد (صحیفه امام، ج ۲۱: ۱۹۵)			بسیج یک نهاد فرامرزی است
	R۳	اما کسی بتواند همه ایران - این ۳۵ میلیون جمعیت را - به یک راه بسیج کند، به حیثی که این بچه‌های کوچک دبستان هم همان حرف را می‌زدند که دبیرستانی‌ها می‌گفتند (صحیفه امام، ج ۷: ۳۹۸)			تأمین نیروهای بسیج از تمام اقشار جامعه
R۴	با بسیج و آموزش نیروها نیاز تسلیحاتی کشورمان که در صحنه‌های دفاع از کشور و بیرون راندن متجاوزین بود، رقم خورد. به تحولات شگرف از راه‌اندازی کارخانجات و دگرگونی در خطوط تولید و ساختن و اختراع ده‌ها وسایل پیشرفته و مدرن نظامی، آن هم بدون حضور هیچ مستشاری و بدون هیچ‌گونه کمک خارجی، دست یافته‌ایم (صحیفه امام، ج ۱۶: ۲۲۵).	عدم نیازمندی بسیجیان به کمک‌های خارجی	روحیه خودداری و خودانگیزی	سیاست	
	R۵	بسیج و سایر نیروهای نظامی و انتظامی و مردمی طعم شیرین استقلال و خروج از اسارت ابرقدرت‌های عالم خوار را چشیده باشند و آزادی خود را از اسارت اجنبی‌ها بر هر چیز و هر زندگی مرفه ترجیح داده و عار وابستگی به قدرت‌های شیطانی را بر دوش خویش نکشیده‌اند (صحیفه امام، ج ۱۶: ۲۲۵).			عدم وابستگی به قدرت‌های شیطانی
R۶	ارتش با بسیج، بسیج با همه، عشایر با شما با همه. ملت پشتیبان، روحانیت پشتیبان، همه با هم هستند، این یک نعمتی است که خدای تبارک و تعالی به ایران مرحمت فرموده است.	تعامل بسیجیان با همه اقشار	روحیه تعامل و همکاری	سیاست	
R۷	ما ارتش جدای از سپاه و سپاه جدای از کمیته و کمیته جدای از بسیج و همه اینها جدای از عشایر نداریم. ما یک برادرهایی هستیم که اسم‌شان مختلف است لکن ارواحشان یکی است (صحیفه امام، ج ۱۷: ۲۹۴).	تعامل بسیجیان با سایر نیروهای مسلح			
R۸	قوای مسلح مطلقاً، چه نظامی و انتظامی و پاسدار و بسیج و غیر اینها، در هیچ حزب و گروهی وارد نشده و خود را از بازی‌های سیاسی دور نگه دارند (صحیفه امام، ج ۲۱: ۴۳۳).	لزوم دور بودن از بازی‌های سیاسی	گرایش سیاسی	سیاست	
R۹	بعضی جوان‌های من از من شهادت را طلب می‌کردند و مرا قسم می‌دادند که دعا کن که شهید بشویم (صحیفه امام، ج ۶: ۳۶۱).	شهادت‌طلبی	نیروهای معتقد به مکتب ائمه و شهیدان	دکترین	
R۱۰	جوانان عزیز اسلام از ارتش و سپاه و ژاندارمری و بسیج و شهربانی گرفته تا گروه‌های جانباز عشایر و عزیزان شهرها و روستاها در سراسر کشور در خدمت اسلام و مسلمین خون خود را نثار و جان خود را فدا کنند (صحیفه امام، ج ۱۴: ۷۴).	برخورداری از روحیه ایثار و از جان گذشتگی			
R۱۱	بسیج مدرسه عشق و مکتب شاهدان و شهیدان گمنامی است که پیروانش بر گذشته‌های رفیع آن، اذان شهادت و رشادت سر داده‌اند (صحیفه امام، ج ۲۱: ۱۹۵).	بسیج مکتب شهیدان گمنام			

شناسه	گزاره	مفهوم	مقوله	بعد
R12	قضیه بسیج همان مسئله‌ای است که در صدر اسلام بوده است. وقتی جنگ می‌شد، طوایف مختلف می‌آمدند و به جنگ می‌رفتند و این مسئله جدیدی نیست و در اسلام سابقه داشته است. و چون مقصد ما اسلام است، باید هر جوانی یک نیرو باشد برای دفاع از اسلام (صحیفه امام، ج ۱۹: ۲۲۰).	مدافع منافع اسلام بودن	اعتقاد به تکلیف دفاع از اسلام	هدف
R13	شما پاسداران و بسیجیان و ارتشیان برای خدا و برای رضای او و برای قوت دادن به اسلام و پیاده کردن احکام اسلام به دفاع برخاستید (صحیفه امام، ج ۱۵: ۱۴)	عامل تقویت اسلام		
R14	به این پاسدارها، به ارتش، به همه قوای مسلحه، به بسیج، به همه دعا بکنیم. آنها دارند اسلام را حفظ می‌کنند (صحیفه امام، ج ۲۰: ۱۸)	محافظت از اسلام		
R15	بی سابقه است که به مجرد این که انقلاب می‌شود یک عده‌ای به نام پاسدار، یک عده‌ای به نام کمیته، یک عده‌ای به نام بسیج برای امنیت داخلی و مرزها از خود مردم جوشش کنند (صحیفه امام، ج ۱۷: ۴۲۵).	مدافع مرزهای کشور	اعتقاد به تکلیف دفاع از کشور	هدف
R16	از نیروهای زمینی، هوایی و دریایی ارتش و سپاه و جنگاوران بسیج که اسلام و انقلاب و میهن اسلامی خود را بیمه کرده‌اند و دست تجاوزگران را شکسته‌اند (صحیفه امام، ج ۲۰: ۲۰۱).	قطع کننده دست تجاوزکاران به کشور		
R17	با تشکر و تقدیر از اقدامات خدایسندانه بسیج مستضعفین در راه هدف مقدس اسلام و استقلال کشور (صحیفه امام، ج ۱۹: ۱۰۶).	حافظ استقلال کشور		
R18	شما جوانان بزرگوار باید بدانید که حفظ و حراست اسلام و کشور اسلامی و دین از بزرگترین طاعتی است که از صدر عالم تاکنون انبیای معظم و اولیای بزرگ در راه آن کوشش جان‌فرسا نموده و از هیچ فداکاری دریغ ننموده‌اند و تربیت و تعلیم و تعلم فنون نظامی در راه این هدف ارزنده‌ترین ارزش‌هاست (صحیفه امام، ج ۱۵: ۳۸۷).	تعلیم و تعلم فنون نظامی	یادگیری و آموزش علوم و فنون نظامی	سیاست
R19	امید آن دارم که در بسیج همه جانبه آموزش نظامی و عقیدتی و اخلاقی و فرهنگی با تأیید خداوند متعال موفق شوند، و دوره تعلیمات و تمرین‌های عملی نظامی و پارتیزانی و چریکی را شایسته، و به طوری که سزاوار یک ملت اسلامی بپاخاسته است، به پایان رسانند (صحیفه امام، ج ۱۲: ۱۶۰).	لزوم یادگیری تعلیمات نظامی		
R20	بسیج و سایر قوای مسلح نظامی و انتظامی و مردمی ما پیرو اولیایی هستند که همه چیز خود را در راه هدف و عقیده فنا نموده‌اند (صحیفه امام، ج ۱۵: ۲۲۷).	پیروی از راه اولیای الهی	عشق به امامت و ولایت	سیاست
R21	چه ارتش و چه سپاه چه ژاندارمری و چه بسیج و همه - در این موقع حساس همه آنها با هم مشغول فداکاری هستند، و برای اسلام خدمتگزار هستند. و من امید این را دارم که همه اینها از جنود اسلام و امام زمان باشند (صحیفه امام، ج ۱۳: ۳۹۷).	سرباز امام زمان بودن		
R22	همین‌طور ارتش و سپاه و بسیج و سایر قوای مسلحه از عشایری و غیره، اینها هم اخوت خودشان را حفظ کنند، تبعیت کردیم از مولاهاى خودمان و به سعادت ان شاء الله می‌رسیم (صحیفه امام، ج ۱۵: ۲۶۲).	تبعیت از مولای متقیان		
R23	بسیج و سایر قوای مسلح، که از خود مردم هستند، هم در جنگ با کفار ایستاده‌اند و هم در مقابله با این اشخاصی که همان‌طور هستند و برای آنها خدمت می‌کنند (صحیفه امام، ج ۱۵: ۲۶۲).	ایستادگی در برابر کفار و استکبار	ظلم‌ستیزی	سیاست

شناسه	گزاره	مفهوم	مقوله	بعد
R۲۴	فرزندان انقلاب به هیچ وجه نگذارند ایادی امریکا و شوروی در آن دو محل حساس نفوذ کنند. تنها با بسیج است که این مهم انجام می‌پذیرد (صحیفه امام، ج ۲۱: ۱۹۵)	مانع نفوذ استکبار جهانی و آمریکا		
R۲۵	به یاری خدا در کنار بسیجیان جهان اسلام، این پابره‌نه‌های مغضوب دیکتاتورها، خواب راحت را از دیدگان جهان‌خواران و سرسپردگانی که به ستم و ظلم خوشتن اصرار می‌نمایند سلب خواهد کرد (صحیفه امام، ج ۲۰: ۳۱۹)	سلب کننده خواب راحتی از چشم دیکتاتورها		
R۲۶	از قوای مسلح، ارتش، ژاندارمری، سپاه پاسداران، شهربانی، بسیج، قوای مردمی، عشایر امیدوارم که با تمام جدیت و پشتیبانی یکدیگر و وحدت کلمه و انسجام کامل و پیروی از فرماندهان، دلاورانه کشور عزیز اسلامی را از لوٹ وجود مهاجمین وابسته به قدرت‌های جهنمی پاک کنند (صحیفه امام، ج ۱۴: ۲۱۹).	داشتن روحیه دلاوری	روحیه سلحشوری و جنگاوری	سیاست
R۲۷	بسیج سلحشور، قدرت عظیمی است منسجم، و چون سد آهنین در مقابل همه قدرتمندان ایستاده است (صحیفه امام، ج ۱۳: ۲۵۶).	سد آهنین مقابل دشمنان		
R۲۸	روحیه معجزه‌آسای سلحشوران قوای مسلح از ارتش و سپاه و بسیج و سایر قوای نظامی و مردمی در جبهه‌ها و ملت عظیم الشان ایران در پشت جبهه‌ها، که از نوادر تاریخ است، مرهون خلوص نیت آنان و ایمان سرشار و عزم استوارشان است (صحیفه امام، ج ۱۶: ۲۵۰).	برخورداری از روحیه سلحشوری معجزه‌آسا		
R۲۹	اینها آمده‌اند که بسیج کنند این مستمندان را که بروند و این غارتگرها را سر جای خودشان بنشانند و عدالت اجتماعی درست کنند (صحیفه امام، جلد ۸: ۲۹۳).	عدالت‌گستر بودن بسیجی	روحیه عدالت‌محوری	سیاست
R۳۰	اینها را پیغمبر بسیج کرد بر ضد این سرمایه‌دارها، بر ضد این قدرتمندها، بر ضد این مشرکین که مردم را غارت می‌کردند (صحیفه امام، جلد ۸: ۲۹۳).	ضدیت با سرمایه‌داری و اشرافی‌گری		
R۳۱	ملتی که در خط اسلام ناب محمدی - صلی الله علیه و آله - و مخالف با استکبار و پول پرستی و تحجرگرایی و مقدس‌نمایی است، باید همه افرادش بسیجی باشند (صحیفه امام، ج ۲۱: ۱۹۵).	مخالف پول پرستی و تحجر		
R۳۲	قوای مسلح از ارتش و سپاه و بسیج و ژاندارمری و... همه کوشش کنند در پیاده کردن احکام اسلام؛ در افزایش تعهد به ابعاد مختلف این مکتب انسان‌ساز؛ در مجاهده در راه حق و ساختن خویش؛ در اصلاح درون و برون که خود با اصلاح آنان کشور رو به صلاح می‌رود (صحیفه امام، ج ۱۷: ۳۹۲).	مجاهدت در راه خدا	مجاهد فی سبیل الله	هدف
R۳۳	بسیج لشکر مخلص خداست که دفتر تشکل آن را همه مجاهدان از اولین تا آخرین امضا نموده‌اند (صحیفه امام، ج ۲۱: ۱۹۵).	لشکر مخلص خدا بودن		
R۳۴	ذکر من به ارتشیان و سپاه پاسداران و ژاندارمری و بسیج و شهربانی و همه نیروهای غیرنظامی مسلح این است که شما هم اکنون در خدمت اسلام و از جنودالله و محافظین کشور اسلامی می‌باشید (صحیفه امام، ج ۱۴: ۷۴).	جندالله بودن		
R۳۵	بسیج و پاسداران و نیروهای ملی و چه سایر قشرها، که آنها هم قوای مسلح به ایمان هستند، اینها همه در صحنه حاضرند (صحیفه امام، ج ۱۴: ۴۸۳).	همیشه در صحنه بودن		هدف

شناسه	گزاره	مفهوم	مقوله	بعد
R۳۶	قوای مسلح از بسیج گرفته تا عشایر برومند در رزم و جهاد مقدس جانبازی می‌کنید و افتخارات بزرگ برای ملت و اسلام می‌آفرینید، باید بدانید که خدا پشتیبان لشکریان خویش است (صحیفه امام، ج ۱۴: ۴۰۶).	جانبازی در راه اسلام و ملت		
R۳۷	به بسیجیان و راهبان کربلا و جهادگران و امدادگران، این رزمندگان خالص و عارف ما، در مصاف با دشمنان خود موفقیت و نصرت کرامت، و به آنان عزمی راسخ و قامتی استوار عنایت فرما (صحیفه امام، ج ۲۰: ۳۴).	داشتن عزم راسخ		
R۳۸	رزمندگان عزیز و دلاور ما اعم از ارتش و سپاه و بسیج با تکیه بر ایمان و سلاح و امید به نصرت حق و با حمایت بی‌شائبه مردم، به نبرد و دفاع مقدس ادامه دهند (صحیفه امام، ج ۲۱: ۵۲)	داشتن امید به نصرت الهی	خدمت‌جوئی	دکترین
R۳۹	کما این که افرادی که در بسیج و سایر جاها برای خدا خدمت می‌کنند، همه در حال عبادت هستند و بسیج یک امر بسیار مهم و خوبی است (صحیفه امام، ج ۱۹: ۲۲۲)	خدمت برای خدا		
R۴۰	بسیج و تمام ملت موظفانند، شرعاً مکلفانند به تکلیف الهی که جلوگیری از این مفسده‌ها بکنند (صحیفه امام، ج ۱۴: ۴۱۸)	ملکف به تکلیف الهی بودن		
R۴۱	و اگر فرماندهان پاکدامن متصدی امر باشند، هرگز برای دشمنان کشورها امکان کودتا یا اشغال یک کشور پیش نمی‌آید و یا اگر احياناً پیش آید، به دست فرماندهان متعهد شکسته و ناکام خواهد ماند (صحیفه امام، ج ۲۱: ۴۳۱).	به کارگیری فرماندهان پاکدامن	اخلاق و سرشت پاک	سیاست
R۴۲	بسیج شجره طیبه و درخت تناور و پرثمری است که شکوفه‌های آن بوی بهار وصل و طراوت یقین و حدیث عشق می‌دهد (صحیفه امام، ج ۲۱: ۱۹۵).	شجره طیبه بودن		
R۴۳	بسیج مدرسه عشق و مکتب شاهدان و شهیدان گمنامی است که پیروانش بر گلدسته‌های رفیع آن، اذان شهادت و رشادت سر داده‌اند (صحیفه امام، ج ۲۱: ۱۹۵).	مدرسه عشق بودن		
R۴۴	به برادران ارتش و پاسدار و شهربانی و بسیج و گروه‌های مسلح مردمی توصیه می‌کنم خود را چنانچه قرآن کریم امر فرموده با هم برادر بدانید و در جبهه‌ها و پشت جبهه‌ها چون برادران همخط و همفکر و همصدا باشید (صحیفه امام، ج ۱۶: ۲۰۳).	هم صدا و همفکر بودن با سایر نیروهای مسلح	روجه تعامل و همکاری با نیروهای مسلح	سیاست
R۴۵	ارتش بگوید «من»، سپاه هم بگوید «من»، بسیج هم بگوید «من»، آن روز است که فاتحه همه‌تان خوانده شده است. آن روز است که شما خدای نخواستہ، دست از این انسجامتان که همه یکی هستید، «ید واحد» هستید (صحیفه امام، ج ۱۹: ۲۳۷).	یدواحد بودن با سایر نیروهای مسلح		
R۴۶	با وحدت و انسجام کامل با ارتش معظم و بسیج عزیز و ژاندارمری و عشایر مکرم و سایر قوای نظامی و انتظامی و مردمی، چون صفی آهنین و بنیانی مرصوص پایداری نموده است (صحیفه امام، ج ۱۶: ۲۶۴).	وحدت و انسجام با سایر نیروهای مسلح		

شاخص‌های نگرش پارادایمی برای تدوین الگو

نگرش پارادایمی برای تدوین الگوی گزینش و جذب نیرو در سازمان بسیج بر مبنای گفتمان ولایت فقیه جهت مشخص شدن ابعاد، شرایط علی، محورها، راهبردهای تعامل و کنش، پیامدها صورت می‌پذیرد.

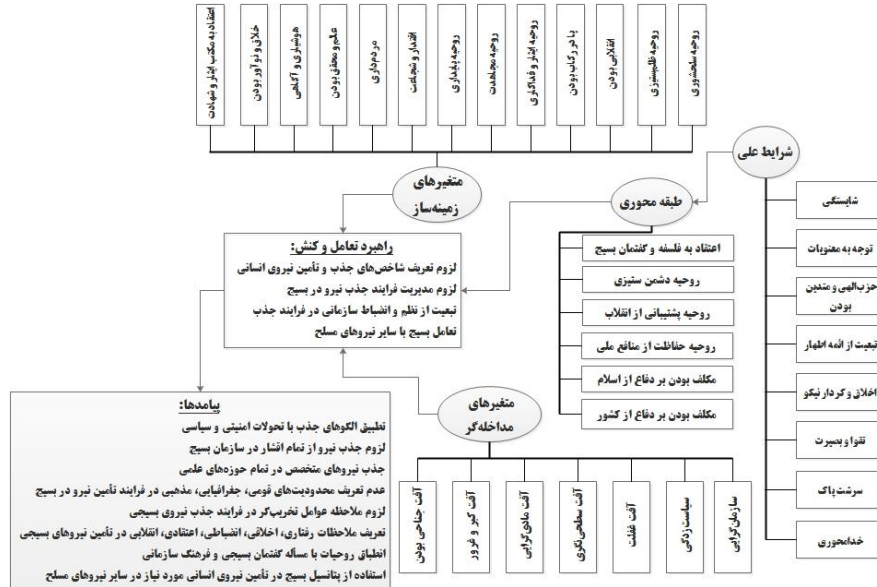
شرایط علی^۱ باعث ایجاد و توسعه پدیده یا مقوله محوری می‌شوند. این شرایط را مجموعه‌ای از مقوله‌ها تشکیل می‌دهند که بیشترین تأثیر را بر شکل‌گیری مقوله محوری دارند.

طبقه محوری^۲ عبارتند از ایده (انگاره، تصور) پدیده‌ای که اساس و محور فرایند است. مقوله‌ای که به‌عنوان مقوله محوری انتخاب می‌شود باید به قدر کافی انتزاعی بوده و بتوان سایر مقولات اصلی را به آن ربط داد. بستر^۳ شرایط خاصی است که بر راهبردها تأثیر می‌گذارد. تمیز آنها از شرایط علی مشکل است. در برابر شرایط علی که مجموعه‌ای از متغیرهای فعال است، این شرایط را مجموعه‌ای از مفاهیم، مقوله‌ها یا متغیرهای زمینه‌ای تشکیل می‌دهند.

راهبردهای تعامل و کنش^۴ بیانگر رفتارها، فعالیت‌ها و تعاملات هدف‌داری هستند که در پاسخ به مقوله محوری و تحت تأثیر شرایط مداخله‌گر، اتخاذ می‌شوند. به این مقولات راهبرد و یا فرایند نیز گفته می‌شود. شرایط مداخله‌گر^۵ شرایط عامی و ساختاری هستند که مداخله سایر عوامل را تسهیل و یا محدود می‌کنند. پیامد^۶ مقوله‌ای که در رابطه با آن تئوری ارائه شده و نتیجه راهبردهای تعامل و کنش است، پیامد خوانده می‌شود. این مقوله همان عنوان (نام یا برجسب مفهومی) است که برای چارچوب یا طرح به‌وجود آمده در نظر گرفته می‌شود.

بعد از تعریف مقوله محوری با کدگذاری مجدد داده‌ها انواع شرایط تأثیرگذار بر مقوله محوری (بستر و شرایط مداخله‌گر)، کنش‌ها و برهم‌کنش‌هایی که برای اداره، کنترل یا پاسخ به مقوله محوری به‌وجود می‌آیند (به آنها راهبرد نیز گفته می‌شوند)، و پیامدهای ناشی از آنها نیز تعریف می‌شوند (عبدی، ۱۳۹۶: ۳۲).

-
1. Causal Condition
 2. Central Category
 3. Context
 4. Action & Interaction Strategies
 5. Intervening Conditions
 6. Outcome

نمودار ۲: مدل استخراج شده از کدگذاری محوری بر اساس مدل پارادایمی

توصیف شبکه‌ی معانی مستخرجه در مدل پارادایمی (قضایای تئوریک)

قضایای تئوریک^۱ روابط کلی بین طبقه محوری و سایر طبقات را نشان می‌دهند، به شکلی که در نهایت به نتیجه و پیامد نهایی منجر خواهد شد. قضایا شامل روابط و ساختار مفهومی هستند که در تئوری مطرح شده در نمودار ۲ بیان شده است و... قضیه به شرح زیر مطرح می‌شوند. از آنجایی که تئوری داده‌بنیاد منجر به تولید روابط مفهومی می‌شود، هر یک از قضایای زیر در قالب فرضیه و در پژوهش‌های بعدی قابل بررسی و سنجش هستند:

قضیه ۱: عوامل و عناصری مثل خدامحوری، داشتن تقوا و بصیرت، اخلاق و کردار نیکو، پیروی از راه ائمه اطهار، متدین بودن، حزب‌الهی بودن و شایسته بودن در جایگاه شرایط علی بر طراحی الگوی جذب و گزینش نیروی انسانی در سازمان بسیج بر مبنای گفتمان ولایت فقیه به‌عنوان پیش شرط‌های مورد نیازی هستند که بر مؤلفه‌های طبقه محوری اثرگذار هستند.

قضیه ۲: عوامل و عناصر محوری شامل؛ اعتقاد داشتن به گفتمان و فلسفه بسیج، داشتن روحیه دشمن ستیزی، روحیه پشتیبانی از انقلاب و منافع ملی کشور، مکلف بودن بر دفاع از اسلام و مکلف بودن بر دفاع از کشور بر راهبردهای تعامل و کنش (کنش‌های عملکردی) اثرگذار است.

قضیه ۳: متغیرهای مداخله‌گر با بُعد تخریب‌گری مثل مادی‌گرایی و دنیاپرستی، کبر و غرور بی‌جا، سیاست‌زده بودن، سطحی‌نگری، غفلت، جناحی بودن، سازمان‌گرایی افراطی بر راهبردهای تعامل و کنش (کنش‌های عملکردی) تأثیرگذار است.

قضیه ۴: متغیرهای زمینه‌ساز و اکتسابی مانند انقلابی بودن، معتقد بودن به مکتب ایثار و شهادت، روحیه سلحشوری، روحیه ظلم‌ستیزی، یا در رکاب بودن، داشتن روحیه ایثار و فداکاری، روحیه استقامت و پایداری، شجاعت، مردم‌داری، عالم و محقق بودن، هوشیار و آگاه بودن و برخورداری از ذهن خلاق و کنش‌گر بر راهبردهای تعامل و کنش (کنش‌های عملکردی) تأثیرگذار است.

قضیه ۵: لزوم تعریف شاخص‌های جذب نیروی انسانی بر مبنای گفتمان اسلامی ایرانی، مدیریت بهینه فرایند جذب و وجود انضباط سازمانی، تعامل بسیج با سایر نیروهای مسلح در پیاده‌سازی شاخص‌های تعریف شده در تأمین نیروی انسانی از پیش‌فرض‌های تحقق راهبرد جذب و تأمین نیروی انسانی در بسیج تلقی می‌شود.

قضیه ۶: راهبرد تأمین و جذب نیروی انسانی کارآمد بر مبنای؛ تعریف الگوهای جذب بر مبنای تحولات سیاسی و امنیتی در کشور و منطقه، لزوم جذب نیرو از تمام اقشار در سازمان بسیج، جذب نیروهای متخصص در تمام حوزه‌های علمی، عدم تعریف محدودیت‌های قومی، جغرافیایی، مذهبی در فرایند تأمین نیرو در بسیج، لزوم ملاحظه عوامل تخریب‌گر در فرایند جذب نیروی بسیجی، تعریف ملاحظات رفتاری، اخلاقی، انضباطی، اعتقادی، انقلابی در تأمین نیروهای بسیجی و انطباق روحیات با مسأله گفتمان بسیجی و فرهنگ سازمانی، استفاده از پتانسیل بسیج در تأمین نیروی انسانی در سایر نیروهای مسلح مشخص می‌شود.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

با قاطعیت می‌توان گفت سازمان بسیج تنها سازمانی در کشور است که برای تأمین نیروی انسانی در آن نیازی به هیچ نسخه خارجی نیست. زیرا این سازمان بومی‌ترین محصول انقلاب اسلامی در ایران زمین به حساب می‌آید. بر همین اساس برای تبیین الگوهای گزینش و جذب نیرو در بسیج نیاز است به منافع بومی مراجعه شود. گفتمان ولایت فقیه گنجینه گران‌بهایی است که با اتکا به آن می‌توان سیاست‌ها، دکترین و اهداف جذب نیروی انسانی در سازمان بسیج را بازتعریف نمود. در این گفتمان تمام ابعاد فلسفی، نظری و پارادایمی جذب نیرو در سازمان بسیج به تفصیل تشریح و تبیین گردیده است. در حوزه مدیریت منابع انسانی گزاره‌های بی‌شماری در خصوص شاخص‌های شخصیتی، فرهنگی، اعتقادی، سیاسی، اجتماعی، نظامی، امنیتی، علمی و... مستتر است. افزون بر این، گفتمان ولایت فقیه تمامی آفت‌هایی که در ارائه الگوی جذب و تأمین نیروی انسانی به‌عنوان متغیرهای مداخله‌گر تخریب‌گر هستند را هم به‌صورت جامع و واضح تشریح کرده است. بنابراین برای تبیین راهبردهای تأمین و جذب نیروی انسانی در سازمان بسیج، کامل‌ترین منبع و مرجع، متون مکتوب متعلق به امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) است.

با تثبیت جایگاه رفیع سازمان بسیج در دوران هشت سال دفاع مقدس، ابتدا تقویت ابعاد نظامی و امنیتی آن از راهبردهای اصلی حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) بوده است. برای نهادینه شدن جایگاه بی‌بدیل سازمان بسیج به‌عنوان یک نیروی مکمل چندمنظوره با پشتوانه‌ی عظیم مردمی در کنار سایر قوای مسلح، راهبرد جذب نیروهای بسیج از تمام اقشار جامعه ایرانی برای تکمیل زنجیره دفاع از مرزها، کیان، تمامیت ارضی و استقلال کشور بیش از پیش احساس می‌شود. در واقع الگوی کلان جذب نیرو در سازمان بسیج در راستای تحقق راهبرد تشکیل ارتش ۲۰ میلیونی است که در زمان تشکیل سازمان بسیج مستضعفین از سوی حضرت امام خمینی(ره) تبیین شده بود.

با گذر زمان و تغییر ماهیت تهدیدات دشمن از تهدید سخت به نرم (تهاجم فرهنگی) مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در فرمایشات خود شاخص‌های متعددی برای جذب یک نفر در سازمان بسیج را به‌صورت طبقه‌بندی شده و نظام‌مند تشریح می‌نمایند. ایشان نقش‌آفرینی مؤثر سازمان بسیج را برای مقابله با تهدیدات نرم دشمن در گرو ایجاد تحول بنیادی در گفتمان بسیج تلقی نموده و شاخص‌های جدیدی برای جذب نیرو در این سازمان را در فرمایشات خود عنوان نمودند. شاخص‌های تعریف شده از یک بسیجی و سازمان بسیج برای تبیین راهبردهای کلان تأمین نیروی انسانی سازمان بسیج تابعی از ویژگی‌های شخصیتی، اعتقادی، علمی، سازمانی، نظامی، فرهنگی، انقلابی است.

بر اساس تجزیه و تحلیل صورت گرفته، پیشنهاد می‌گردد فرماندهان و مدیران تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز در سطح کلان با نقشه راه قرار دادن راهبردهای حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) در تأمین نیروی انسانی سازمان بسیج بر مبنای دکرترین و سیاست‌های کلان نظام جهت به‌کارگیری هدفمند و بهینه بسیج در حوزه‌های نظامی، امنیتی، فرهنگی، سازندگی و... بستر ساز تدوین دستورالعمل مدون تأمین نیروی انسانی در نیروهای مسلح از ظرفیت موجود در سازمان بسیج گردند. زیرا که فلسفه به‌کارگیری بسیج، شاخص‌های سازمانی و مؤلفه‌های شخصیتی یک بسیجی بسیار جامع و کامل در فرمایشات و منویات مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) تبیین گردیده است.

References

- Abdi, Behnam (2017), "Presenting a model for establishing a learner defense culture in the Islamic-Iranian model of progress based on the menus and measures of Imam Khamenei (as)", Proceedings of the scientific conference on the model of defense culture indicators in AJA based on guidelines and command measures Supreme Leader of the Armed Forces, Supreme Ideological Organization of the Army of the Islamic Republic of Iran, Office of Research. (In Persian)

- Adel, Azar; Ahmadi, Parviz; Sabt, Mohammad Vahid (2009), “Determining the effective factors on human resource selection with data mining approach”, Quarterly Journal of Education, No. 100. (In Persian)
- Azizi, Razzaq; Ali Akbari, Hassan and Izadi Tameh, Ahmad (2015), “Organizational Factors Affecting the Attraction of Youth to Basij”, Quarterly Journal of Islamic Management, No. 1, pp. 224-203. (In Persian)
- Bagheri, Mohammad Hassan; Farhadi, Mohammad; Panahi, Hamid (2015), “Presenting an Approach Model of Human Resource Supply in Basij Based on the Discourse of Imam Khomeini (RA)”, Quarterly Journal of Resource Management in Law Enforcement, Year 6, No. 2. (In Persian)
- Bagheri, Mohammad Hassan; Poursadegh, Nasser; Farhadi, Mohammad; Panahi, Hamid (2019), “Presenting the model of providing Basij manpower based on the discourse of the Supreme Leader (Supreme Leader)”, Journal of Law Enforcement and Security, Year 11, Issue 3. (In Persian)
- Habibi, Arash (2020), *What is a paradigm model?*, published on Pars Modir Publishing site. (In Persian)
- Hassanzadeh Rangi, Nermin; Alhayari, Timur; Khosravi, Yavar; Zairi, Farid; Saremi, Mohammad (2012), “Job Cognitive Fracture Questionnaire Design: Determining the Validity and Reliability of Tools”, Iranian Occupational Health Quarterly, Year 9, No. 1, 29-42. (In Persian)
- Hosseinian, Courage; Majidi, Abdullah; Yaghoubi, Adel (2011), “A Study of the Effectiveness of the Recruitment Process in the NAJA Organization (From the Perspective of the Experts of the Selection and Recruitment Center and the Deputy of Human Resources of the NAJA Headquarters)”, Quarterly Journal of Human Resources Development and Support. (In Persian)
- <http://imam-khomeini.ir/fa/n119595> (In Persian)
- https://basij.um.ac.ir/index.php?option=com_content&view=article (In Persian)
- <https://parsmodir.com/db/research/grounded-theory.php> (In Persian)
- Imam Khamenei (may God bless him and grant him peace), Seyyed Ali, (2010), *Hadiith Velayat* (CD of the collection of instructions of the Supreme Leader of the Islamic Revolution, Grand Ayatollah Khamenei), Tehran, Cultural Research Institute of the Islamic Revolution. (In Persian)
- Imam Khomeini (RA) (1999), *Imam Sahifa*, (Collection of Imam Khomeini's works Statements, messages, interviews, rulings, religious permissions and letters, version 3, Tehran: Institute for Organizing and Publishing Imam Khomeini's Works and Computer Research Center for Islamic Sciences. (In Persian)
- Jamshidi, Mohammad Hossein and Mohsen Islami, Basij Thought and Culture in Imam Khomeini's Thought (RA) (2017), “Scientific and Research Quarterly of Soft Power Studies”, Volume 7, Number 16, 64 - 42. (In Persian)
- Landy, Olive; Cowling, Allen (2007), *Strategic Human Resource Management*, translated by Seyed Hossein Abtahi, Shamsollah Jafarinia, Reza Najjari and Mehrban Hadi Peykani, Tehran: Institute for Management Research and Training, First Edition.
- Leader, Abbas Ali; Akhund Mehrizi, Massoud (2009), “Analysis of the Discourse of the Thinking System of the Leader of the Revolution”, Zamaneh Quarterly, Nos. 84 and 85.

-
- Mansoorian, Yazdan (2007), *What is grounded theory? And what is its use?* Special Proceedings of the Conference on Information Science and Information Society, University of Isfahan. (In Persian)
 - Mehrabi, Amir Hamza ;Amiri, Ali Naqi; Zarei Matin, Hassan and Gholamreza Jandaghi (2011), "Introduction to the Methodology of Data-Based Theory for Islamic Research", Quarterly Journal of Organizational Culture Management, Year 9, No. 23 (In Persian).
 - Rostamzadeh, Reza; Budaghi Khajehnoobar, Hossein and Soltani, Zeinab (2016), The effect of strategic human resource management on the recruitment, retention and empowerment of human resources (Case study: Agricultural Bank of Urmia), Management Research Quarterly Quarterly, Volume 27, No. 107, 3-31. (In Persian)
 - Taheri, Hassan (2002), *A Study of Motivational Factors Affecting the Recruitment of Adolescents and Youth in Basij*, M.Sc. Thesis, Davos Islamic Revolutionary Guard Corps.
 - Tusi, Hassan Ali and Mehri, Abbas (2011), "Factors Affecting the Attraction of the Elites in the Basij Quarterly Journal of Islamic Management", Volume 19, Number 2, 130-105. (In Persian)
 - Zolghadr, Mohammad Baqer (2009), *Principles and Dimensions of National Basij*, PhD Thesis, Higher National Defense University, Tehran. (In Persian)